

- Tillæg nr. 1 til
§12-miljøgodkendelsen
til
Krusegård
Knarregårdsvej 15
3790 Hasle

Kolofon: Bornholms Regionskommune; Maj 2014
Udarbejdet af: Teknik & Miljø
Layout & Tryk: Teknik & Miljø
Journalnummer: 09.17.18P19-0031
Sagsbehandler: Katrine Høst
Kortbilag: Kort & Matrikelstyrelsen

Krusegård, Rutsker

Krusegård
Knarregårdsvej 15
3790 Hasle
Ejendomsnummer: 4000072760
CHR nr. 74587
CVR nr. 84367311
P-nr. 1002693152
Tlfnr: 56 96 92 34
Mobilnr: 20 21 92 14
E-mail: cj@dlr.dk

Tillæg nr. 1 til

§ 12-miljøgodkendelse til Krusegård

Gyldighed

Dette tillæg til miljøgodkendelse meddeles efter § 12, stk. 3 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.

Tillægget til miljøgodkendelsen gælder fra annonceringsdatoen den 15. maj 2014.

Indholdsfortegnelse

1	Tillæg til miljøgodkendelsen.....	5
1.1	Baggrund.....	5
1.2	Forhold til eksisterende miljøgodkendelse	5
1.3	Afgørelse.....	6
1.4	Offentlighed og høringssvar samt ændringer i forhold til forslaget til miljøgodkendelse.....	7
1.5	Klagevejledning.....	7
2	Generelle forhold.....	9
2.1	Beskrivelse af husdyrbruget.....	9
2.2	Meddelelsespligt	9
2.3	Gyldighed	10
2.4	Retsbeskyttelse.....	10
2.5	Revurdering af miljøgodkendelsen.....	10
3	Vilkår for tillægget til § 12-miljøgodkendelsen.....	11
3.1	Vilkår vedr. produktionens omfang og fleksibilitet	11
3.2	Vilkår vedr. gulvtype.....	11
3.3	Vilkår vedr. foderkorrektion for søer	11
3.4	Vilkår vedr. foderkorrektion for slagtesvin	12
3.5	Vilkår vedr. gyllekøling.....	12
3.6	Vilkår vedr. udbringningsarealer	14
3.7	Vilkår vedr. gylseparering og levering af husdyrgødning til Biokraft A/S.....	14
4	Miljøteknisk redegørelse.....	15
4.1	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	15
4.2	Husdyrhold, staldanlæg og drift	17
4.3	Opbevaringskapacitet	20
4.4	Bedriftens landbrugsbrugsjord	21
5	Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug.....	24
5.1	Energi.....	24
5.2	Vand.....	24
5.3	Foder og foderopbevaring.....	24
6	Forventede reststoffer og emission fra anlægget.....	26
6.1	Husdyrgødning.....	26
6.2	Kvælstofudvaskning	26
6.3	Fosfor.....	26
6.4	Samlet ammoniakfordampning.....	26
6.5	Lugtemission.....	27
6.6	Støvemission.....	29
6.7	Støjkluder.....	29
6.8	Lys.....	29
6.9	Transport.....	29
6.10	Fluer og skadedyr.....	30
6.11	Spildevand	31
6.12	Affald.....	31
7	Risici	31
8	Egenkontrol.....	32
9	Husdyrbrugets ophør.....	32
10	Vurdering af produktionens miljøpåvirkning.....	33
10.1	Kvælstofpåvirkning.....	33
10.2	Fosforudledning	34
10.3	Ammoniakdeposition til naturarealer	35
10.4	Påvirkning af Bilag IV-arter	37
11	Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering.....	38
12	Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener	38
13	Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik	39
13.1	Energibesparende foranstaltninger	39
13.2	Vandbesparende foranstaltninger	40
13.3	Management og Godt Landmandskab.....	40
13.4	Foderoplysninger	41
13.5	Staldteknologi	41

13.6	Opbevaring/behandling af gødning	43
13.7	Udbringning af husdyrgødning	44
13.8	Samlede ammoniakemission fra produktionen i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for søer, smågrise og slagtesvin	45
14	Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier	48
15	Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget	48
16	Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse	48
16.1	Alternative løsninger	48
16.2	0-alternativ	49
17	Afværgeforanstaltninger	49
17.1	Tekniske foranstaltninger	49
17.2	Håndtering af husdyrgødning	49
17.3	Beplantning ved ny stald	49
18	Samlet konkluderende vurdering	50
	Bilag 1: Anlægstegning	51
	Bilag 2: Udbringningsarealer	52
	Bilag 3: Vilkår fra eksisterende miljøgodkendelse af 9. februar 2008	53
	Bilag 4: Modtagne høringssvar i 2. offentlighedsfase	59

1 Tillæg til miljøgodkendelsen

1.1 Baggrund

Carsten Jørgensen, Krusegård, Knarregårdsvej 15, 3790 Hasle har ansøgt om en udvidelse af svineproduktionen på Krusegård, Knarregårdsvej 15, 3790 Hasle, matr. nr. 30a Rutsker m. fl. samt matrikel 29a Rutsker (Bondegård).

Der ønskes udvidet til 650 søer, 22.000 smågrise 7,3 – 30 kg og 19.400 slagtesvin 30 – 117 kg svarende til 896 dyreenheder (DE). I forbindelse med udvidelsen skal der bygges et nyt staldanlæg til 650 søer samt en ny slagtesvinestald, og en eksisterende stald skal ændres til klimastald til smågrise. Endvidere skal der opsættes en ny silo. Der skal ikke etableres yderligere gyllebeholdere på ejendommen.

Krusegårds produktionsanlæg ligger fordelt på to nabomatrikler, som hører under to forskellige ejendomme begge ejet af Carsten Jørgensen. På matr. nr. 30a Rutsker m. fl., som hører under ejendommen Krusegård, ligger de gamle staldanlæg til soholdet, eksisterende klimastald og kommende klimastald foruden gyllebeholderne. På matr. nr. 29a Rutsker, som hører under ejendommen Bondegård, ligger eksisterende slagtesvinestald, den nye slagtesvinestald og det nye staldanlæg til søerne. Alle produktionsanlæg ligger imidlertid i umiddelbar tilknytning til anlægget på Krusegård og kan teknisk og forureningsmæssigt ikke adskilles, hvorfor det i ansøgningen er behandlet som ét samlet anlæg.

Desuden omfatter ansøgningen alle dyrkningsarealer tilknyttet CVR nr. 84367311 samt P-nr. 1002693152.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Bornholms Regionskommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem (www.husdyrgodkendelse.dk) første gang den 2. august 2013.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige ændringer ved husdyrproduktionen på Krusegård, Knarregårdsvej 15, 3790 Hasle matr. nr. 30a Rutsker m. fl. samt matrikel 29a Rutsker i forhold til den eksisterende § 12-miljøgodkendelse af 9. februar 2008 samt tilhørende tilføjelse af 10. juni 2008.

1.2 Forhold til eksisterende miljøgodkendelse

Bornholms Regionskommune meddelte 9. februar 2008 miljøgodkendelse til udvidelse af svineproduktionen på ejendommen Krusegård, Knarregårdsvej 15, 3790 Hasle, matr. nr. 30a Rutsker m.fl. samt matrikel 29a Rutsker (Bondegård). Den eksisterende miljøgodkendelse giver tilladelse til 460 søer, 10.500 smågrise (7,0-30 kg) og 10.000 slagtesvin (30-110 kg), hvilket svarer til 451,99 DE med gældende dyreenhedsberegning. Bornholms Regionskommune meddelte endvidere 10. juni 2008 godkendelse af visse mindre ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse af 9. februar 2008.

I forbindelse med udvidelsen på Krusegård blev der opført en ny slagtesvinestald på ca. 2080 m² med en tilbygning på ca. 525 m² svarende til i alt ca. 2605 m², en fortank på 350 m³ og en fodersilo med diameter 14 m og højde 16 m. Der blev installeret gyllekøling i den nye slagtesvinestald med vilkår om en gennemsnitlig driftstid på 99 % af året.

Afgørelsen om miljøgodkendelse blev truffet i henhold til Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 12, stk. 2. Afgørelsen blev annonceret i Bornholms Tidende den 9. februar 2008 med klagefrist til den 10. marts 2008.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige ændringer ved husdyrproduktionen på Krusegård, Knarregårdsvej 15, 3790 Hasle matr. nr. 30a Rutsker m. fl. samt matrikel 29a Rutsker i forhold til den eksisterende § 12-miljøgodkendelse af 9. februar 2008 samt tilhørende tilføjelse af 10. juni 2008.

1.3 Afgørelse

Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse på Krusegård, Knarregårdsvej 15, 3790 Hasle matr. nr. 30a Rutsker m. fl. samt matrikel 29a Rutsker (Bondegård) i henhold til de gældende regler¹. Godkendelsen omfatter alle arealer, der drives under bedriftens CVR nr. 84367311 samt P-nr. 1002693152.

Godkendelsen gives som et tillæg til den eksisterende § 12-miljøgodkendelse af 9. februar 2008 samt tilhørende tilføjelse af 10. juni 2008. Da der er tale om en større udvidelse, er tillægget imidlertid udarbejdet, som om det var en ny miljøgodkendelse, hvilket vil sige, at alle forhold er gennemgået og beskrevet. Endvidere er vilkår fra eksisterende miljøgodkendelse, som stadig er gældende, gengivet i bilag 3.

Tillægget til godkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen (skemanummer 55091) med tilhørende bilag og øvrigt materiale indsendt af ansøger eller ansøgers konsulent samt efterfølgende beregninger.

Tillægget til § 12-miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at de gældende regler på området og miljøgodkendelsens vilkår overholdes, herunder også vilkår stillet i eksisterende miljøgodkendelse af 9. februar 2008.

Der skal gøres opmærksom på, at etablering af nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelle andre nødvendige tilladelser fra Bornholms Regionskommune.

Tillægget til § 12- miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse og Teknik & Miljø's bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

¹ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer (også kaldet husdyrgodkendelsesloven), tilhørende bekendtgørelse nr. 1172 af 4. oktober 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug og bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. med senere ændringer.

1.4 Offentlighed og høringssvar samt ændringer i forhold til forslaget til miljøgodkendelse

Bornholms Regionskommune offentliggjorde i perioden 5. august til 23. august 2013, at kommunen havde modtaget en ansøgning om et tillæg til den eksisterende miljøgodkendelse. Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen. Der er siden offentliggørelsen foretaget mindre justeringer i den ansøgte produktion, idet afgangsvægten på slagtesvin er hævet fra 110 til 117 kg.

Forslag til miljøgodkendelse blev den 31. januar til 14. marts 2014 udsendt til høring hos naboer, ansøger selv og en række organisationer. Der indkom fem skriftlige høringssvar. Høringssvarene er gengivet og kommenteret i bilag 4, hvor det også er beskrevet hvilke få rettelser/tilføjelser i miljøgodkendelsen, høringssvarene har bevirket.

Herudover har ansøger selv haft nogle få ændringer til miljøgodkendelsen:

Ændringer vedr. udbringningsarealerne:

Idet en forpagtning er bortfaldet, bevirker det nogle mindre ændringer til arealer og gyllefordeling. Udspretningsarealet er i den forbindelse reduceret, og der skal derfor leveres tilsvarende mere gylle til Biokraft. Ændringerne er indarbejdet i de relevante afsnit i nærværende miljøgodkendelse

Alternativ med løsgående søer i farestald:

Herudover har ansøger af dyrevelfærdsmæssige grunde et ønske om, at miljøgodkendelsen giver mulighed for, at fareafsnittene i den nye sostald kan etableres til løsgående søer i stedet for kassestier. Ansøger har udarbejdet et ekstra fiktivt ansøgningsskema med dette alternativ (skema nr. 64158), og idet beregningerne viser, at staldsystemet med løsgående søer giver en højere ammoniakemission end kassestier (ca. 214 kg), har ansøger valgt at hæve effekten på gyllekølingsanlægget, så den samlede ammoniakemission fra produktionen ikke øges i forhold til, hvis der blev valgt kassestier. Dette er indskrevet i vilkåret vedr. gyllekøling. Alternativet giver ingen ændringer i forhold til lugtgener. Stalden vil skulle bygges en smule større, da løsgående søer skal have mere plads – der er tale om, at stalden bliver ca. 37x127 m i forhold til 36x124 m med kassestier.

Idet alternativet ikke giver ændringer i den samlede ammoniakfordampning fra produktionen eller i forhold til lugtgener, idet alle krav til ammoniakfordampning og vedr. BAT stadig er overholdt, og idet der er tale om en meget begrænset udvidelse af den kommende stald i forhold til det i forvejen beskrevne, har Teknik & Miljø vurderet, at alternativet kan godkendes som indskrevet i nærværende miljøgodkendelse, uden at en ny høring er påkrævet.

1.5 Klagevejledning

Regionskommunens afgørelse kan påklages til Natur- & Miljøklagenævnet af afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Endvidere kan en række lokale og landsdækkende foreninger klage over visse afgørelser. En eventuel klage skal være skriftlig og indsendes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, Skovløkken 4, 3770 Allinge, som videresender den til Natur- og Miljøklagenævnet med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at du indbetaler et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Nævnet vil sende dig en opkrævning på gebyret, når Nævnet har modtaget klagen fra kommunen. Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis du får helt eller delvis medhold i din klage.

Klagefristen er 4 uger fra 15. maj 2014, hvor afgørelsen annonceres på regionskommunens hjemmeside www.brk.dk under Høringer.

2 Generelle forhold

2.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Tillægget til miljøgodkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Krusegård, Knarregårdsvej 15, 3790 Hasle matr. nr. 30a Rutsker m. fl. samt matrikel 29a Rutsker (Bondegård), som begge ejes af Carsten Jørgensen. Alle produktionsanlæg ligger i tilknytning til det oprindelige bygningsæt på Krusegård, hvorfor hele anlægget i tillægget til miljøgodkendelsen behandles som ét samlet anlæg, da det hverken teknisk eller forureningsmæssigt kan adskilles. Med Krusegård menes således herefter alle produktionsanlæg, som ligger i tilknytning til de oprindelige bygninger på Krusegård, uanset at enkelte af bygningerne er beliggende på nabomatriklen hørende under ejendommen Bondegård.

Krusegård ejes og drives af Carsten Jørgensen. Ejendommen drives på nuværende tidspunkt som en konventionel svineproduktion med søer, smågrise og slagtesvin. Slagtesvin leveres til Danish Crowns slagteri i Rønne.

Udover Krusegård ejer og driver Carsten Jørgensen et mindre slagtesvinehold (48,1 DE) på Skovgård, Kirkevej 7, 3790 Hasle. Husdyrgødning produceret i denne produktion indgår i tillægget til miljøgodkendelsen.

Til Krusegård er tilknyttet husdyrproduktion med CHR nr. 74587. Bedriften har CVR nr. 84367311 og P-nr. 1002693152.

Carsten Jørgensen ønsker at udvide den eksisterende besætning på Krusegård på 460 søer, 10.500 smågrise (7,0-30 kg) og 10.000 slagtesvin (30-110 kg) til 650 søer, 22.000 smågrise 7,3 – 30 kg og 19.400 slagtesvin (30 – 117) kg årligt, svarende til en udvidelse fra 451,99 dyreenheder (DE) til 896,00 DE.

I forbindelse med udvidelsen skal der bygges et nyt staldanlæg til samtlige søer og en ny slagtesvinestald, og en eksisterende stald skal ændres til klimastald til smågrise. Endvidere skal der opsættes en ny silo. Der skal ikke etableres yderligere gyllebeholdere på ejendommen. Der vil blive indlagt gyllekøling i den nye slagtesvinestald, og gyllen vil blive separeret med et mekanisk separationsanlæg. Der vil blive anvendt foderkorrektioner for søer og slagtesvin.

Nærmeste nabobeboelser uden landbrugspligt ligger i afstande af 330-400 m af produktionsanlæggene på Krusegård.

Udbringningsarealerne ligger uden for nitrat- og fosforfølsomme områder.

2.2 Meddelelsespligt

Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:

- Når besætningen er nået op på 896 dyreenheder
- Besætningens/produktionens størrelse den 15. maj 2016 (2 år efter godkendelsens dato)

Såfremt der sker ændringer i bedriftens udbringningsarealer, skal dette anmeldes til Bornholms Regionskommune inden planårets begyndelse den 1. august. Nye arealer kan erstatte arealer i dette tillæg til § 12-miljøgodkendelsen, hvis de nye arealer har mindst samme omfang og ikke er mere sårbare. Bornholms Regionskommune skal i hvert tilfælde vurdere, om ændringerne kan gennemføres inden for

rammerne af dette tillæg. Ændringer må ikke sættes i værk, før Bornholms Regionskommune har accepteret dem.

Anmeldelsen skal udarbejdes og indsendes til kommunen via www.husdyrgodkendelse.dk eller på et andet digitalt system, der opfylder kravene, jf. § 5, i bekendtgørelse nr. 1172 af 4. oktober 2013 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

Teknik & Miljø stiller vilkår om, at ved større vedligeholdelsesarbejder på anlægget (staldinventar, ventilationsanlæg og lignede) skal den valgte løsning leve op til bedste tilgængelige teknik /BAT. Arbejdet skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, som vurderer, om kravet om BAT er opfyldt. Formålet er at sikre, at der fremover anvendes den på det pågældende tidspunkt bedste tilgængelige teknologi også ved ændringer, der ellers ikke kræver godkendelse efter husdyrgodkendelsesloven.

2.3 Gyldighed

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Tillægget anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder.

Hvis tillægget ikke har været helt eller delvist udnyttet tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af tillægget, der ikke har været udnyttet de seneste tre år. Produktionen må dog hvert år være op til 15 % mindre end den angivne produktion, uden at dette får konsekvenser for tillægget.

Hvis ikke tillægget til § 12-miljøgodkendelsen er opfyldt, eller tillæggets vilkår ikke efterleves, kan dette medføre at hele eller dele af tillægget bortfalder.

2.4 Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er maj 2022. Kommunen kan dog i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud, før der er forløbet 8 år, jf. § 40. st. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2022.

3 Vilkår for tillægget til § 12-miljøgodkendelsen

Tillægget til § 12-miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår.

3.1 Vilkår vedr. produktionens omfang og fleksibilitet

- 3.1.1 Produktionen må udgøre op til 896,00 DE, bestående af 650 søer, 22.000 smågrise (7,3-30 kg) og 19.400 slagtesvin (30-117 kg).

Det tillades, at ind- og afgangsvægt på slagtesvin, fravænningsvægt på smågrise og produceret antal grise/årssøer kan variere inden for det maksimale antal dyreenheder på 896,00 dog således, at 1) den totale mængde N ab dyr pr. år for årssøer skal være mindre end 15.491 kg N pr. år og 2) den totale mængde N ab dyr pr. år for slagtesvin skal være mindre end 59.648 kg N pr. år.

For smågrise må indgangsvægten variere inden for intervallet 6-8 kg, og afgangsvægten må variere inden for intervallet 24-34 kg som gennemsnit på årsplan. For slagtesvin må indgangsvægten variere inden for intervallet 24-34 kg, og afgangsvægten må variere inden for intervallet 105-117 kg som gennemsnit på årsplan.

3.2 Vilkår vedr. gulvtype

- 3.2.1 I den nye slagtesvinestald skal stierne indrettes med delvist spaltegulv med mindst 25 % fast gulv.
- 3.2.2 I den nye sostald skal stierne indrettes med delvist fast gulv.

3.3 Vilkår vedr. foderkorrektion for søer

- 3.3.1 Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. årssøer x antallet af årssøer skal være mindre end 15.491 kg N pr. år (se imidlertid vilkår 3.5.2).

- ”N ab dyr pr. årssøer” beregnes ud fra følgende ligning:

$$N \text{ ab dyr pr. årssøer} = ((FE_{so} \text{ pr. årssøer} \times \text{gram råprotein pr. FE}_{so}) / 6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr. årssøer} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257).$$

Konkret beregning for Krusegård:

$$N \text{ ab dyr pr. årssøer} = ((1575 \text{ FE} / \text{årssøer} \times 127 \text{ g råprotein pr. FE}_{so}) / 6250) - 1,98 - (33 \text{ fravænnede pr. årssøer} \times 7,3 \text{ kg} \times 0,0257) = 23,83 \text{ kg}$$

$$\text{Total mængde N ab dyr pr. år for årssøer} = 650 \times 23,83 = 15.491,37 \text{ kg}$$

- 3.3.2 Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
- antal årssøer
 - antal fravænnede pr. årssøer
 - fravænningsalder og -vægt
 - foderforbrug pr. årssøer
 - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FE_{so} i de anvendte blandinger i henholdsvis drægtigheds- og diegivningsperioden.

- 3.3.3 N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder.
- 3.3.4 Foderoptimering (blandeforskrift) skal laves mindst én gang årligt og opdateres i forbindelse med væsentlige ændringer som f.eks. brug af ny råvare.
- 3.3.5 Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst tre år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

3.4 Vilkår vedr. foderkorrektion for slagtesvin

- 3.4.1 Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 59.648 kg N pr. år (se imidlertid vilkår 3.5.2).

”N ab dyr pr. slagtesvin” beregnes ud fra følgende ligning:

$$N \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = (((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst})).$$

Konkret beregning for Krusegård:

$$((117 \text{ kg} - 30 \text{ kg}) \times 2,78 \text{ FE/kg tilvækst} \times 146 \text{ g prot./FE} / 6250) - ((117 \text{ kg} - 30 \text{ kg}) \times 0,0296 \text{ kg N/kg tilvækst}) = 3,07 \text{ kg N}$$

$$\text{Total mængde N ab dyr pr. år for slagtesvin} = 19.400 \times 3,07 = 59.648,20 \text{ kg}$$

- 3.4.2 Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
- antal producerede dyr
 - gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt/slagtevægt)
 - foderforbrug pr. kg tilvækst
 - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEsv i foderblandingerne.
- 3.4.3 N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder.
- 3.4.4 Foderoptimering (blandeforskrift) skal laves mindst én gang årligt og opdateres i forbindelse med væsentlige ændringer som f.eks. brug af ny råvare
- 3.4.5 Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst tre år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

3.5 Vilkår vedr. gyllekøling

- 3.5.1 Gyllekanalerne i den nye slagtesvinestald - i alt 1105,92 m² - skal, såvel som det allerede er etableret i den eksisterende slagtesvinestald, forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.
- 3.5.2 Gælder ved farestier etableret som kassestier:

Varmepumpen i den nye slagtesvinestald skal levere en årlig køleydelse på mindst 112.128 kWh, for at reducere ammoniakfordampningen med 11 %. Dette svarer til en køleeffekt på 12,8 kW

med en driftstid på 8760 timer om året. Varmepumpen i den eksisterende slagtesvinestald skal levere en årlig køleydelse på mindst 122.640 kWh for at reducere ammoniakfordampningen med 12 %. Dette svarer til en køleeffekt på 14,0 kW med en driftstid på 8760 timer om året. Der tillades dog fleksibilitet mellem de to stalde, således at der tillades udsving i de enkelte stalde, så længe de leverer en samlet køleydelse på mindst 234.768 kWh. Der tillades endvidere fleksibilitet i forhold til foderkorrektioner, således at hvis der opnås en bedre fodereffektivitet for slagtesvin eller søer, kan køleydelsen sættes ned i det omfang, at den samlede ammoniakfordampning ikke øges. Dette vil dog kræve, at ansøger indsender en beregning heraf i husdyrgodkendelse.dk og får Teknik & Miljø accept af dette, før køleydelsen må sænkes.

OBS. Alternativ ved etablering af farestier til løsgående stier:

Varmepumperne i den nye og den eksisterende slagtesvinestald skal samlet levere en årlig køleydelse på mindst 326.481 kWh for at reducere ammoniakfordampningen med 15,7 % fra begge stalde. Dette svarer til en køleeffekt på samlet 37,3 kW for begge stalde med en driftstid på 8760 timer om året eller svarende til 18,6 kW for hver enkelt stald for sig. Der tillades fleksibilitet i forhold til foderkorrektioner, således at hvis der opnås en bedre fodereffektivitet for slagtesvin eller søer, kan køleydelsen sættes ned i det omfang, at den samlede ammoniakfordampning ikke øges. Dette vil dog kræve, at ansøger indsender en beregning heraf i husdyrgodkendelse.dk og får Teknik & Miljø accept af dette, før køleydelsen må sænkes.

- 3.5.3 Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh. Alternativt kan der monteres en timetæller og en separat elmåler på varmepumpen. I så fald skal følgende ligning overholdes: antal timer årligt x køleeffekt = mindst den årlige køleydelse, der er stillet vilkår om.
- 3.5.4 Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 3.5.5 Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Anlægget skal mindst én gang årligt efterses af en sagkyndig i anlægstypen. Nødvendige reparationer og justeringer skal foretages.
- 3.5.6 Enhver type af driftsstop noteres i logbog sammen med angivelse af årsag og varighed.
- 3.5.7 Registreringer fra datalogger, logbogen, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst tre år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

3.6 Vilkår vedr. udbringningsarealer

- 3.6.1 Godkendelsen tager udgangspunkt i de udbringningsarealer, der fremgår af kortbilag 2 og Tabel 5 side 18. Der må udbringes husdyrgødning på de arealer på den pågældende bedrift som fremgår af bilag 2. Endvidere er det forudsat, at en del af husdyrgødningen – såvel rågylle som fiberfraktion – leveres til Biokraft A/S.
- 3.6.2 Ændringer af udspretningsarealet skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare end de nuværende. Fristen for anmeldelse af nye arealer er 1. august forud for det planår, hvor arealerne ønskes anvendt.

3.7 Vilkår vedr. gylleseparering og levering af husdyrgødning til Biokraft A/S

- 3.7.1 Der skal indgås skriftlig aftale om afsætning af fiberfraktionen (udskilt af husdyrgødningen i forbindelse med gylleseparationen) uden for husdyrbruget. Aftalen skal som minimum indeholde følgende oplysninger: leverandørens og modtagers navn, adresse og CVR-nummer, samt hvor mange kg kvælstof og hvor mange kg fosfor, som aftalen omfatter.
- 3.7.2 Hvis driftsforstyrrelser på Biokraft A/S eller andre forhold medfører, at husdyrgødning ikke kan leveres til biogasanlægget i de forudsatte mængder, skal ejendommens driftsansvarlige skriftligt overfor tilsynsmyndigheden redegøre for, hvorledes det vil blive sikret at såvel opbevaring som bortskaffelse af den overskydende husdyrgødningsmængde sker under overholdelse af reglerne i Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder.
- 3.7.3 Fiberfraktionen fra gylleseparering skal på ejendommen opbevares i lukket container.

4 Miljøteknisk redegørelse

I dette afsnit er primært fokuseret på de faktorer, der har ændret sig i forhold til den meddelte miljøgodkendelse af 9. februar 2008 med tilhørende tilføjelse af 10. juni 2008. Uændrede forhold er ikke beskrevet.

4.1 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

4.1.1 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, afstandskrav mv.

Krusegård er placeret i landzone ca. 1,3 km nordøst for Rutsker, som er nærmeste samlede bebyggelse. Nærmeste byzone er ved Vang ca. 2,8 km fra anlægget, og nærmeste sommerhusområde er beliggende ca. 2,7 km fra anlægget på Krusegård.

Nærmeste enkeltbeboelser uden landbrugspligt er Knarregårdsvej 19 og Krogholmsvej 1 samt Skråvej 2, som ligger i afstande af ca. 330-400 m af produktionsanlæggene på Krusegård. Nærmeste nabobeboelser med landbrugspligt er Bondegård, Knarregårdsvej 17 (ejet af ansøger selv) og Knarregårdsvej 13, som ligger henholdsvis ca. 190 m og 340 m fra nærmeste produktionsanlæg på Krusegård.

I området omkring Krusegård er der to områder i landzone, som i lokalplaner er udlagt til hotel/kursusformål. Det drejer sig om Rutsker Feriecenter, udlagt til hotelformål – afstand ca. 950 m fra nærmeste produktionsanlæg og Soldalen, udlagt som gæste- og kursussted – afstand ca. 1300 m fra nærmeste produktionsanlæg.

Afstandskrav i henhold til § 8 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- Ikke-almene vandforsyningsanlæg (25 m) og almene vandforsyningsanlæg (50 m): Nærmeste vandforsyningsboringer er boringerne med DGU nr. 244.372 og 244.374 (Allinge vandværk) - begge boringer er lokaliseret mere end 250 m fra nærmeste kommende staldanlæg.
- Vandløb (herunder dræn) og søer (15 m): Nærmeste vandløb/sø er lokaliseret ca. 100 m fra nærmeste kommende staldbygning. Hvis der konstateres dræn i forbindelse med staldbyggeriet, vil disse blive omlagt, så afstandskravet på 15 m vil kunne overholdes.
- Offentlig vej og privat fællesvej (15 m): De nye staldbygninger vil ligge mere end 300 m fra offentlig vej og/eller privat fællesvej (Knarregårdsvej).
- Levnedsmiddelvirksomhed (25): Der er ingen levnedsmiddelvirksomheder på ejendommens matrikler, og afstanden er således større end 25 m.
- Beboelse på samme ejendom (15 m): Der er mere end 100 m til såvel stuehuset på Krusegård og stuehuset på Bondegård fra nærmeste nye staldbygning.
- Naboskel (30 m): Der er mere end 150 m til nærmeste naboskel i forhold til de nye staldbygninger.
- Nabobeboelse (50 m): Der er mere end 300 m til nærmeste nabobeboelse fra de kommende nye staldbygninger. Nærmeste nabobeboelse er Knarregårdsvej 19.

4.1.2 Krusegårds placering i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger:

- Kirkebyggelinje: Nærmeste kirke er Ruts kirke. Der er mere end 1200 m til Ruts Kirke.
- Skovbyggelinje: Nærmest skov omfattet af skovbyggelinje er skovområder nord for ejendommen. Der er ca. 400 m til nærmeste skovbyggelinje.

- Fortidsmindebeskyttelseslinje: Nærmeste fortidsminde med fortidsmindebeskyttelseslinje er en gravrøse nord for ejendommen. Gravrøsen er beliggende næsten 1200 m fra nærmeste staldbygning.
- Strandbeskyttelseslinje: Nærmeste strandbeskyttelseslinje er ved Teglkås mere end 3 km fra ejendommen.
- Søbyggelinje: Knarregårdsmosen er omfattet af søbyggelinje. De nye staldanlæg ligger uden for søbyggelinjen til Knarregårdsmosen.
- Fredede områder: Nærmeste fredede område er lokaliseret omkring Ruts Kirke mere end 1200 m fra de nye staldbygninger.

4.1.3 Placering i landskabet

Landskabeligt er Krusegård placeret tilbagetrukket fra offentlig vej for enden af en cirka 300 meter lang privatvej. Stuehuset er placeret mod syd og omgivet af gårdens have. Stuehus og have er den part af ejendommen, som er mest synlig fra Knarregårdsvej. Driftsbygningerne er placeret mod nord og er næsten skjult af gårdens stuehus og have set fra Knarregårdsvej. Nordvest for ejendommens opbevaringsanlæg til husdyrgødning er en mindre skovstrækning, som afgrænser ejendommen mod nord. Øst, vest og syd for ejendommen er der åbne marker, som grænser op til Knarregårdsvej. Marken vest for ejendommen grænser op til Knarregårdsmosen.

De eksisterende bygninger er beskrevet i den eksisterende miljøgodkendelse af 9. februar 2008 med tilhørende tilføjelse af 10. juni 2008.

Ændringer i anlægget i forhold til eksisterende miljøgodkendelse fra 2008 består i, at der etableres en ekstra slagtesvinestald identisk med den eksisterende og et helt nyt soanlæg til 650 søer. Derudover ændres en eksisterende drægtighedsstald til toklimastald til smågrise. Det øvrige gamle soanlæg vil ikke blive anvendt til husdyrhold efter udvidelsen. Der opsættes desuden en ekstra silo.

Den nye slagtesvinestald, som er identisk med den eksisterende, etableres nord for den eksisterende i en afstand af 10 m. Der etableres en forbindelsesgang mellem de to stalde. Den nye stald bliver 35 m x 60 m. Stalden bliver 7,2 m til kip og taghældningen 20 grader som for den eksisterende. Stalden opføres i samme materialer og farver som den eksisterende. Stalden forsynes med 12 ventilationsafkast.

Det nye soanlæg placeres parallelt med stendige og vej fra Bondegård til Krusegård, jf. bilag 1. Stalden bliver 36 m x 124 m, 7,5 m til kip og 2,6 m til tagfæste. **Hvis der vælges etableret staldsystem med løsgående søer i farestald (i stedet for kassestier), blive stalden lidt større: ca. 37 x 127 m.** Da der er terrænforskel, vil der blive høj fodmur i den vestlige ende, og stalden nedgraves i den østlige ende. Der vil blive beplantet ved den østlige ende af stalden, således at den ikke vil blive så dominerende i landskabet. Materialer og farver vil være som på den eksisterende slagtesvinestald.

Ny klimastald indrettes i nuværende drægtighedsstald. Stalden indrettes, så der bliver plads til en produktion på 8.500 smågrise til 30 kg. Stalden ændres ikke udvendigt. Stalden indrettes med 3 hele sektioner og en ½ sektion. Der bliver to afkast i hver af de hele sektioner og et enkelt afkast i den halve sektion – dvs. 7 afkast i alt.

Der etableres en ny silo på øst for den eksisterende silo og bag den nye sostald. Denne bliver ca. 20 m høj og 15 m i diameteren. På grund af beliggenheden vil den ikke eller kun i begrænset omfang blive synlig fra Knarregårdsvej.

Interesseområder: Arealerne omkring Krusegård er udlagt som interesseområde for naturbeskyttelse. Såvel eksisterende som kommende produktionsanlæg vil ligge inden for interesseområde for naturbeskyttelse. Almindelig landbrugs- og skovdrift kan normalt ske uden rådighedsindskrænkning i disse områder. Krusegård ligger uden for øvrige interesseområder i kommuneplanen.

Kulturmiljøområder: Krusegård ligger uden for kulturmiljøområder.

Lavbundsarealer: Krusegård inklusiv eksisterende anlæg og kommende anlæg ligger uden for lavbundsarealer.

Beskyttede sten- og jorddiger: Der er beskyttede jord- eller stendiger langs skoven syd for den nye sostald og desuden langs skoven vest for den nye slagtesvinestald. Ingen af stendigerne berøres dog af byggeriet.

Beskyttede naturområder (§ 3-områder): Inden for 1000 m af produktionsanlægget på Krusegård/Bondegård er der to § 3-beskyttede overdrevarsarealer. Disse er beliggende mellem 750 – 800 m fra de nye staldbygninger mod nord og nordøst. Derudover er der tre § 3-beskyttede engarealer. Den nærmeste eng er beliggende ca. 800 m nordvest for den nye slagtesvinestald. Desuden et § 3-beskyttet hedearal ca. 770 m mod nordvest i forhold til den nye slagtesvinestald. Derudover er der flere § 3-beskyttede søer inden for 1000 m af produktionsanlægget. Knarregårdsmosen er den største af disse. Ca. 1500 m nord for anlægget ligger nærmeste overdrev, som er større end 2,5 ha. Ca. 800 m nord for anlægget ligger et overdrev og en eng, som samlet set er større end 2,5 ha, men hvor overdrevarsarealet i sig selv er under 2,5 ha.

Habitatområder: Nærmeste habitatområde Hammeren og Slotslyngen er lokaliseret ca. 3.300 m nordvest for anlægget.

Se anlægstegning bilag 1.

4.2 Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.2.1 Husdyrhold

Den nuværende produktion udgøres af 460 årssøer, 10.500 smågrise (7,0-30 kg) og 10.000 slagtesvin (30-110 kg). Der ønskes udvidet til 650 årssøer, 22.000 smågrise (7,3-30 kg) og 19.400 slagtesvin (30-117 kg). Der udvides altså med ekstra 190 søer, ekstra 11.500 smågrise og ekstra 9.400 slagtesvin i forhold til den eksisterende miljøgodkendelse. Dette svarer til en udvidelse fra 451,99 dyreenheder (DE) til 896,00 DE.

Fordelingen af antal af dyr og dyreenheder på dyrekategori før og efter udvidelsen på Krusegård fremgår af Tabel 1.

Tabel 1: Ejendommens husdyrproduktion før og efter udvidelsen

Ejendom	Før udvidelsen		Efter udvidelsen	
	Antal	DE	Antal	DE
Krusegård	460 årssøer		650 årssøer	
	10.500 smågrise (7,0-30 kg)	106,27 48,89	22.000 smågrise (7,3-30 kg)	151,16 101,09
	10.000 slagtesvin (30-110 kg)	296,83	19.400 slagtesvin (30-117 kg)	643,74

4.2.2 Staldindretning og drift

Sostalden indrettes med delvis spaltegulv. Løbe- og drægtighedsstalden indrettes til løsgående søer, mens farestalden indrettes med kassestier. Dog ønskes denne som alternativ også indrettet til løsgående søer af dyrevelfærdsmæssige årsager.

De ældste sostalde vil efter udvidelsen ikke længere blive anvendt til stalde.

Klimastalde indrettes med delvist spaltegulv. Der regnes med 6,5 hold smågrise pr. år.

Slagtesvinestalde indrettes med delvis spaltegulv med 1/3 fast gulv. Der regnes med 4 hold slagtesvin pr. år.

I nedenstående Tabel 2 er en oversigt over dyrehold og staldtyper for ansøgt drift med antal stipladser for den enkelte stalde, hvilket svarer til antal dyr på stald.

Tabel 2: Dyrehold og staldtyper for ansøgt drift.

Dyrekategori	Stald	Staldtype	Antal dyr pr. år	Stipladser (antal dyr på stald)	Antal DE
Årssøer	Ny sostald	Løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	650	450	105,59
		Farestald, kassestier (alternativt løsgående), delvis spaltegulv	650	200	45,57
Smågrise	Eksisterende klimastald	Toklimastald, delvis spaltegulv	13.500	2075	62,03
	Eksisterende sostald, ombygges til klimastald	Toklimastald, delvis spaltegulv	8.500	1310	39,06
Slagtesvin	Eksisterende slagtesvinestald	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	9.700	2425	321,87
	Ny slagtesvinestald	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	9.700	2425	321,87
I alt					896,00

Ventilation

Ny slagtesvinestald forsynes med 12 ventilationsafkast. Ydelsen på de enkelte afkast vil følge retningslinjerne for ventilationskapaciteten (jf. Videncenter for Svineproduktion). Det vil sige, at ydelsen bliver på ca. 120 m³/time/stiplads svarende til ca. 24.250 m³/time pr. afkast. Typen bliver undertryk med diffust luftindtag.

Ventilationsanlægget for soanlægget vil ligeledes følge retningslinjerne for ventilationskapaciteten (jf. Videncenter for Svineproduktion). Det vil sige, at der dimensioneres med i alt med en ventilationskapacitet på ca. 100 m³/time pr. so i løbe- og drægtighedsstald og 400 m³/time pr. so i farestald.

Den nye/ombyggede klimastald forsynes med 7 ventilationsafkast. Anbefalet ydelse er 40 m³/time/gris, hvilket svarer til at hvert afkast har en ydelse på 7.500 m³/time.

Overbrusning

Nye stalde vil blive forsynet med overbrusningsanlæg iht. gældende lovkrav, ligesom der er i de eksisterende stalde. Overbrusningen styres af ventilationsanlægget, så overbrusningshyppighed og – varighed løbende afpasses til temperaturen.

Rengøring og desinficering af stalde

Sektionerne rengøres efter hvert hold grise. Stalden sættes i blød og rengøres med højtryksrensere. Rengøringen indbefatter ventilationsindtag- og afkast. Der anvendes undertiden desinfektionsmidler.

Herudover skrubes stier rene manuelt, hvis der i forbindelse med det daglige tilsyn konstateres svineri.

4.3 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af husdyrgødning skal være tilstrækkelig i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

4.3.1 Produktion af husdyrgødning

Produktionen af gylle er beregnet med normtal efter norm DLBR 2012/13 i programmet Markonline. Normerne indeholder vaskevand. Mængden af vaskevand ligger inden for normen og er således indeholdt i normgyllemængderne. Tabel 3 angiver den producerede mængde husdyrgødning før og efter udvidelsen på Krusegård.

Tabel 3: Produktion af husdyrgødning før og efter udvidelse

Ejendom	Før udvidelsen	Efter udvidelsen
	Gylle m ³	Gylle m ³
Krusegård	9087	18.733

Gylle fra 403,2 DE svarende til ca. 8.430 m³ vil blive afsat direkte til Biokraft som rågylle og vil dermed ikke skulle opbevares på Krusegård. Den resterende mængde gylle separeres, og fiberfraktionen afsættes til Biokraft. Fibervolumen udgør ca. 5 %, hvilket betyder, at der afsættes ca. 515 m³ fiber. Den resterende gyllemængde (væskefraktionen), som skal opbevares på ejendommen, udgør 9.788 m³ gylle.

4.3.2 Ejendommens opbevaringsanlæg

Der er tre gyllebeholdere på Krusegård foruden fortank, hvorfra der separeres og afhentes rågylle.

Foruden gyllebeholdere og fortanke på Krusegård er der rådighed over gyllebeholdere på Rosendal samt Lundegård. Desuden hos Jan Svenningsen. Derudover er der ekstra kapacitet på Skovgård, som ansøger ejer, og hvor der er en mindre produktion af slagtesvin (48,1 DE). Niels Erik Ebbesen aftager 500 m³ gylle pr. år, som udsprede direkte.

I Tabel 4 er beholderne og deres opbevaringskapacitet angivet.

Tabel 4: Opbevaringsanlæg til husdyrgødning

Beholder	Kapacitet
Krusegård Gyllebeholder 1	1245 m ³
Krusegård Gyllebeholder 2	1245 m ³
Krusegård Gyllebeholder 3	1700 m ³
Krusegård Forbeholder 4	350 m ³
Krusegård Fortank	250 m ³
Krusegård Fortank	15 m ³
Rosendalegård	2000 m ³
Lundegård	950 m ³
Jan Svenningsen	740 m ³
Skovgård	500 m ³
Total	8995 m³

Den totale opbevaringskapacitet kommer således op på 9495 m³, men da beholderen på Skovgård også anvendes til produktionen på Skovgård, er denne ikke medtaget i forhold til kapacitetsberegningen, selv om der er lidt ekstra kapacitet i denne (total opbevaringskapacitet regnes således som 8995-500 = 8995 m³). Dette svarer til en opbevaringskapacitet på: $8495/9788 * 12 \text{ mdr.} = 10,4 \text{ mdr.}$ Endvidere skal det nævnes, at der i opbevaringskapaciteten ikke er indregnet kapaciteten i gyllekanalerne under de enkelte staldafsnit. Opbevaringskapaciteten er derfor endnu større end angivet.

Kapaciteten er således fuld tilstrækkelig til, at der kan leves op til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders kapacitet. Endvidere sikres det, at husdyrgødningen kan udbringes på tidspunkter, hvor der kan opnås den bedste udnyttelse af husdyrgødningen.

4.4 Bedriftens landbrugsbrugsjord

Bedriftens landbrugsjord består af ejede og forpagtede arealer samt husdyrgødningsaftalearealer. I forhold til foreliggende godkendelse fra 2008 er egne og forpagtede arealer tilrettet. Der er bl.a. tilkøbt en ejendom i foråret 2013. Derudover er der indgået gylleaftale med Kaj Seerup og Orla Jacobsen samt Jan Svenningsen. Aftale med Niels Erik Ebbesen fortsætter uændret.

Arealerne fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 5: Udspretningsarealer til den ansøgte produktion på Krusegård

Ejede og forpagtede udspretningsarealer til produktionen på Krusegård

Ejerforhold	Adresse	Matrikel	Areal til udspretning i alt (ha)
Ejet	Knarregårdsvej 15	30a mfl. Rutsker	54,73
Ejet	Knarregårdsvej 17	29a mfl. Rutsker	27,5
Ejet	Kirkevej 7	25a, 34a, 55 d Rutsker	65,88
Ejet	Landbrug u. beboelse (tidligere Kirkevej 5)	26 g Rutsker	14,94
Forpagtet	Rønnevej 67	5a mfl. Olsker	16,42
Forpagtet	Knarregårdsvej 19	29c Rutsker	1,56
Forpagtet	Rosendalevej 17	11d Rutsker	1,45
Forpagtet	Knarregårdsvej 11	35a mfl. Rutsker	4,91
Forpagtet	Rønnevej 80	5b mfl. Rutsker	12,30
I alt			199,69

Aftalearealer for Krusegård

Ejerforhold	Adresse	Matrikel	DE
Aftaleareal	Kirkebyen 17, 3790 Hasle	8c mfl. Olsker	56
Aftaleareal	Nydamsvej 6, 3790 Hasle	77, 1d mfl. Rutsker	26,69
Aftaleareal	Rosendalevej 14, 3790 Hasle	2c m.fl. Rutsker	85,37
Aftaleareal	Rønnevej 11, 3770 Allinge	18 a m. fl. Olsker	40,55
I alt			208,61

4.4.1 Harmoniareal

Harmoniarealet er defineret som det nødvendige areal til udspretning af husdyrgødning. For en svineproduktion må der maksimalt udsprede 1,4 DE/ha. Harmoniarealet kan sikres gennem ejede og forpagtede arealer samt arealer med husdyrgødningsaftale. Til harmoniarealet kan medregnes arealer, hvor der er en afgrøde, som har en kvælstofnorm eller et vejledende behov for fosfor og/eller kalium. Der kan kun medregnes arealer, der kan og må udbringes husdyrgødning på.

Foruden produktionen på Krusegård er der en mindre slagtesvineproduktion på Skovgård på 48,1 DE.

Gyllen afsættes på egne og forpagtede arealer samt aftalearealer. Der afsættes rågylle og fiber til Biokraft. I ansøgt drift vil den øgede mængde husdyrgødning skulle afsættes som en øget mængde rågylle til Biokraft. Se oversigt herunder:

Produktion

- Total produktion Krusegård 896 DE
- Total produktion Skovgård 48,1 DE

- Total produktion på bedriften **944,1 DE**

Fordeling af afsat gylle i ansøgt drift

- Afsat rågylle fra Krusegård 403,2 DE
- Afsat fiber til Biokraft 53 DE
- Aftale Kaj Seerup 85,37 DE
- Aftale Orla Jacobsen 40,55 DE
- Aftale Niels Erik Ebbesen 26,69 DE
- Aftale Jan Svenningsen 56 DE
- Afsat DE i alt **654,61 DE**

I husdyrgodkendelse.dk er kg N og P fra 896,0 DE beregnet til 76.293,39 (76534) kg N og 19.327,50 kg P². Der afsættes 403,2 DE rågylle til Biokraft, hvilket således udgør 34.332 kg N og 8697 kg P.

Den resterende del fra Krusegård, som er på 492,79 DE, separeres og fiber afsættes til Biokraft. Erfaringerne fra nuværende separationsanlæg viser, at ca. 5 % af N afsættes med fiberen. Hvis der regnes med mindst 40 kg N/DE i fiberfraktionen, afsættes med fiberen ca. 53 DE ((76.749,88 – 33.332,41)×0,05/40 kg N/DE = 53,7 DE)). Når der regnes med 53 DE i fiberen, bliver der 40,53 kg N/DE i fiberdelen. Antal DE i væskefraktionen bliver 492,79 DE – 53 DE = 439,79 DE.

Til fordeling på udspretningsarealerne (egne + forpagtede + aftalearealer) bliver der således: 944,1 DE (total produktion på Krusegård og Skovgård) – 403 DE (rågylle til biokraft) - 53 DE (fiber til biokraft) = 487,9 DE. Eller udregnet som 439,79 DE + 48,1 DE = 487,9 DE.

Der er aftalearealer på i alt 208,61 DE. Til udbringning på egne og forpagtede arealer bliver der således 279,29 DE (231,18 DE i væskefraktionen og 48,1 DE i rågylle), hvilket kræver et areal på 199,49 ha ved 1,4 DE/ha. I henhold til arealer indtegnet i husdyrgodkendelse.dk er der 199,69 ha til udspretning på egne og forpagtede arealer. Da ingen arealer er beliggende inden for nitratklasse eller fosforklasse, er der således tilstrækkeligt med udbringningsareal.

Ingen af aftalearealerne er beliggende inden for nitratfølsomme indvindingsområder, nitratklasser eller fosforklasser, og der er således ikke behov for separate arealgodkendelser af udspretningsarealerne.

² Ved valg af alternativet med løsgående søer i farestald, ændres den samlede mængde N og P en lille smule (samlet mængde N ændres fra 76.293 kg til 76.534 kg). Dette får hverken betydning for antal af DE eller hvor meget, der må udbringes på markerne.

5 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug

I dette afsnit er beskrevet de faktorer, der som følge af besætningsændringen har ændret sig i forhold til den meddelte miljøgodkendelse af 9. februar 2008 med tilhørende tilføjelse af 10. juni 2008. Uændrede forhold er ikke beskrevet.

5.1 Energi

Der anvendes primært energi i form af el på Krusegård/Bondegård. Ud over el anvendes en mindre mængde diesel til udtørring af stierne efter vask.

5.1.1 El

Det nuværende elforbrug på Krusegård udgør ca. 318.000 kWh årligt. El anvendes primært til ventilation, til foderblanding, udfodring og belysning. Dertil kommer elforbrug til gyllekølingen. Gyllekølingsanlægget opvarmer i nudrift slagtesvinestald og stuehus. Efter udvidelsen forventes det samlede energiforbrug at stige til ca. 420.000 - 450.000 kWh.

Elforbruget til ventilation forventes ikke at stige væsentligt, idet gammelt ventilationsanlæg i eksisterende soanlæg udfases og erstattes med nyt ventilationsanlæg af superlavenergitypen. Ventilationsanlægget i slagtesvinestalden bliver også lavenergiventilation. Målinger har vist, at de nye lavenergimotorer vil kunne bringe elforbruget til ventilation ned på ca. 2,5 – 2,7 kWh pr. produceret slagtesvin. Det betyder, at energiforbruget til ventilation forventes at kunne holdes på samme niveau efter udvidelsen som før udvidelsen.

Forbruget til udfodring og foderblanding vil stige, eftersom besætningen udvides, hvilket betyder at der skal formales, blandes og udfodres større mængder foder.

Den nye slagtesvinestald forsynes ligesom den eksisterende slagtesvinestald med gyllekøling og skal levere varmen til sostalden. Dette forventes at give et elforbrug på ca. 50.000 kWh.

Der forefindes vindmøller på ejendommen. Strømmen afsættes til Østkraft og forbruges på ejendommen.

5.1.2 Diesel

Der anvendes før udvidelsen ca. 1000 l diesel til udtørring af stalde efter vask. Dieselforbruget til udtørring af stierne forventes efter udvidelsen at stige til ca. 2000 l.

Olien opbevares i to tanke som beskrevet i den eksisterende miljøgodkendelse.

5.2 Vand

Vandforbruget er primært til drikkevand til dyrene, hertil kommer vand til vask af stalde mv. Det samlede vandforbrug før udvidelsen udgør 12.700 m³/årligt. Vandforbruget skønnes at ligge inden for normforbruget.

Vandforbruget skønnes at stige med ca. 7.800 m³ fordelt med ca. 5.500 m³ til det øgede slagtesvinehold, ca. 1.000 m³ ekstra til de 200 ekstra søer og ca. 1.300 m³ til de ekstra smågrise. Det samlede vandforbrug efter udvidelsen skønnes således at stige til ca. 20.500 m³.

5.3 Foder og foderopbevaring

Foder opbevares i tre siloer samt i foderlade. Der opbevares ikke ensilage og lignende foder. Desuden opbevares mindre mængder halm i foderladen.

I dag er der tre udendørs siloer til korn på henholdsvis 800, 2400 og 17.000 tdr. Herudover opbevares der lidt korn i en lade. Udvidelsen kræver en ekstra silo. Denne bliver ca. 20 m høj og 15 m i diameteren. Siloen placeres umiddelbart øst for den eksisterende silo ved slagtesvinestalden. Der vil fortsat blive brugt en mindre mængde halm i produktionen. Dette opbevares indendørs i lade samt under halvtag.

6 Forventede reststoffer og emission fra anlægget

6.1 Husdyrgødning

I forbindelse med en husdyrproduktion vil der være et afkast af husdyrgødning indeholdende primært kvælstof, fosfor og kalium. Det er specielt kvælstof og fosfor, der kan påvirke det omgivende miljø. I tabel 9 er angivet mængden af husdyrgødning samt dennes indhold af kvælstof og fosfor før og efter udvidelsen. Ved separation af gyllen i en fiber- og en væskefraktion opkoncentreres en del af kvælstof og fosfor i fiberfraktionen – der er for denne type anlæg regnet med 5 % af kvælstoffet og 60 % af fosforen.

Tabel 6: Afkast af husdyrgødning – N & P før og efter udvidelsen (ved valg af alternativet med løsgående søer i farestald, ændres den samlede mængde N og P en anelse (samlet mængde N ændres fra 76.293 kg til 76.534 kg) - dette får dog hverken betydning for antal af DE eller hvor meget, der må udbringes på markerne, og er derfor ikke skrevet ind i nedenstående tabel).

Produktion totalt til udspredning	Husdyrgødning i DE		Kg N		Kg P	
	Før	Efter	Før	Efter	Før	Efter
Rågylle til Biokraft	248,00	403,20	22.725	34.332	5.635	8697
Fiber til Biokraft	0	53,00	0	2098	0	6378
Gylle til udspredning bedriften(væskefraktion)	0	231,18	0	20.954	0	2235
Gylle til udspredning bedriften (rågylle)	201,10	48,10	19.109	4700	4.241	800
Gylle til aftalearealer (væskefraktion)	0	208,61	0	18.909	0	2017
Gylle til aftalearealer (rågylle)	42,00	0	4283	0	1164	0

6.2 Kvælstofudvaskning

6.2.1 Overfladevand – Nitratklasse 1

Ingen af bedriftens udspretningsarealer er beliggende i områder klassificeret som Nitratklasse.

6.2.2 Grundvand – nitratfølsomt område

Ingen af udspretningsarealerne tilknyttet produktionen på Krusegård er beliggende i nitratfølsomme områder.

6.3 Fosfor

Ingen af udspretningsarealerne tilknyttet produktionen på Krusegård er beliggende i områder, der afvander til Natura 2000-områder, som er overbelastet med fosfor.

6.4 Samlet ammoniakfordampning

Ved en husdyrproduktion vil der være fordampning af ammoniak fra stalde, husdyrgødningslagre samt ved udspretning af husdyrgødningen. Størrelsen af ammoniakfordampningen er afhængig af produktionens størrelse samt af stalddypen, lagertypen samt tidspunkt og teknik til udbringningen af husdyrgødningen. Beregninger af ammoniakemission er beregnet i det elektroniske ansøgningsskema jf. kravet i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den samlede ammoniakemission fra produktionen er beregnet til 9010,40 kg N/år, og meremissionen fra produktionen er beregnet til 3374,05 kg N/år. Ved meremission forstås den samlede ansøgte emission fra stald og lager fratrukket emissionen ved nudrift. Idet en del af den producerede mængde husdyrgødning ikke opbevares på ejendommen, kan der udregnes en anden værdi for ammoniakemissionen fra selve anlægget Krusegård. Denne er beregnet til 8547,18 kg N/år, hvilket er en meremission på 2910,83 kg N/år.

Det generelle krav er, at der for nye stalde og stalde, hvor indretningen ændres, skal ske en reduktion i ammoniakfordampningen på 30 % i forhold til et fastlagt referencestaldsystem. Kravet om 30 % reduktion på ammoniakudledningen er opfyldt med 1787,70 kg N/år mere end nødvendigt. Ammoniakemissionen reduceres bl.a. ved, at der etableres gyllekøling og anvendes foderkorrektioner.

For alternativet med løsgående søer i farestald, ligger alle beregnede værdier for ammoniakemission lavere end de ovenfor beskrevne (den samlede ammoniakemission fra produktionen er beregnet til 9007,69 kg N/år, mens ammoniakemissionen fra selve anlægget Krusegård er beregnet til 8356,93 kg N/år; kravet om 30 % reduktion på ammoniakudledningen er opfyldt med 1790,45 kg N/år mere end nødvendigt).

6.5 Lugtemission

Lugtemission stammer fra staldene samt fra husdyrgødningssystemerne inklusiv opbevaringsanlægget. Desuden forekommer lugtemission ved udbringning af husdyrgødningen.

Der kan skelnes mellem vedvarende og periodiske lugtkilder. De vedvarende lugtkilder stammer fra dyrene i staldene samt fra anlæg til håndtering og opbevaring af gylle. De periodiske stammer primært fra udspreddning af husdyrgødning.

6.5.1 Vedvarende lugtkilder

For de vedvarende lugtkilder beregnes en lugtgeneafstand. Uden for denne lugtgeneafstand må lugtgenerne fra husdyrholdet anses som værende ubetydelige. Lugtgeneafstandene er beregnet ved hjælp af både den nye lugtvejledning (ny lugtvejledning for husdyrbrug) og FMK-modellen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj, 2002), og beregningen baseres på følgende elementer:

- Emissionsfaktorer for forskellige dyregrupper
- En spredningsmodel
- Genekriterier svarende til forskellige områders lugtfølsomhed
- Regler for hvordan øvrige forhold kan påvirke geneafstanden.

I beregningerne af lugtgeneafstanden er der taget udgangspunkt i, at alle dyr er på stald.

Det elektroniske ansøgningssystem (www.husdyrgodkendelse.dk) foretager lugtemissions- og lugtgeneberegninger både efter den nye lugtvejledning og FMK-modellen. Det resultat, systemet viser ved endt beregning, er resultatet efter den beregningsmodel, der giver den længste geneafstand til omboende, så genekriterierne overholdes uanset modelvalg.

Tabel 7: Geneafstand for lugt – angivet i hele meter

	Beregningsmodel	Geneafstand i hele meter
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	Ny	1229 m (ukorrigeret)
Geneafstand til byzone i øvrigt og ”samlet bebyggelse”	Ny	952 m (ukorrigeret)
		539 m (korrigeret)
Geneafstand til boliger uden for ”samlet bebyggelse”	Ny	501 m (ukorrigeret)
		442 m(korrigeret)

Lugtemissionen fra et produktionsanlæg stammer fra staldanlægget samt fra gyllebeholdere. I husdyrgodkendelse.dk beregnes lugtemissionen fra staldanlægget ud fra antal kg grise på stald til et givent tidspunkt. Ved 19.400 producerede slagtesvin og 4 hold pr. stiplads, vil der maksimalt være 4.850 slagtesvin på stald ad gangen. I forhold til smågrisene regnes med 6,5 hold/stiplads (svarende til 8 ugers drift). Ved 22.000 producerede smågrise svarer det til 3385 dyr ad gangen maksimalt. Søerne er fordelt med 450 i løbe/drægtighed og 200 i farestald. Da lugtemissionen er størst fra farestald, er en fordeling som denne med 30 % i farestald worst case. Normalt vil andelen være omkring 25 % i farestalden.

Nærmeste naboer til produktionen på Krusegård er enkeltbeboelser på Knarregårdsvej 19 og Krogholmsvej 1 samt Skråvej 2. Knarregårdsvej 19 ligger tættest på det nye soanlæg, mens Krogholmsvej 1 ligger tættest på slagtesvinestalde mv. I forhold til den vægtede gennemsnitsafstand ligger Krogholmsvej 1 nærmest. Denne er derfor indsat som nærmeste enkeltbeboelse.

For alle typer boliger angiver den nye model den største geneafstand, hvorfor det er denne afstand, der vil være den gældende.

I forhold til enkeltbeboelse beregnes en geneafstand på 442 m. Beregningsteknisk er beregningen korrigeret, da sostalden ligger mere end 1,2 gange geneafstanden fra enkeltbeboelse på Krogholmsvej 1 og dermed frascreenes af systemet. Den vægtede gennemsnitsafstand til nærmeste nabo på Krogholmsvej 1 er 494 m. Afstanden til enkeltbeboelse er hermed større end den beregnede geneafstand på 442 meter fra centrum af kildeområdet, og geneafstanden er derfor overholdt.

Lugtberegningen er også lavet til enkeltbeboelserne på Knarregårdsvej 19 og Skråvej 2, og som forventet overholdes geneafstandene også her.

I området omkring Krusegård er der to områder i landzone, som i lokalplaner er udlagt til hotel/kursusformål. Det drejer sig om:

- Rutsker Feriecenter, udlagt til hotelformål – afstand ca. 950 m fra nærmeste produktionsanlæg
- Soldalen, udlagt som gæste- og kursussted – afstand ca. 1300 m fra nærmeste produktionsanlæg

I Kommuneplanen er disse kategoriseret som rekreativ anvendelse, men de kunne også kategorises som blandet bolig eller erhverv. Der er beregnet lugt til Rutsker Feriecenter som til samlet bebyggelse, og lugtgeneafstanden er også her overholdt, idet den vægtede gennemsnitsafstand er 1062 m og hermed længere end den beregnede geneafstand på 539 m.

De øvrige geneafstande er også overholdt, idet nærmeste samlede bebyggelse er Rutsker mere end 1300 m fra anlægget, nærmeste byzone er ved Vang ca. 2,8 km fra anlægget, og nærmeste sommerhusområde er beliggende ca. 2,7 km fra anlægget på Krusegård.

Eventuelt valg af alternativet med løsgående søer i farestald (i stedet for kassestier) har ingen indvirkning på lugtberegningen.

6.5.2 Periodiske lugtkilder

Der udbringes husdyrgødning fordelt over ca. 6 uger om året. Udbringning af husdyrgødning foregår primært om foråret (februar-maj) samt en mindre del i det tidlige efterår. Der udbringes hovedsageligt gylle som væskefraktionen af den separerede gylle. Gyllen er mere tyndtflydende, trænger hurtigere ned i jorden og kan derved have reducerede lugtgener sammenlignet med rågylle.

6.6 Støvemission

Der kan forekomme støvemission i forbindelse med maling og blanding af korn. Det foregår i foderrum. Blanding af foderet sker i et lukket system. Støvgener vil derfor primært kunne forekomme i høst, hvor der tilkøres korn til ejendommen. Der vil ikke blive væsentligt øgede støvgener i forhold til nuværende produktion.

6.7 Støjkilder

6.7.1 Vedvarende støjkilder

Væsentligste støjkilde på ejendommen er ventilationsanlægget. De nye ventilatormotorer er dog mere støjsvage end ældre ventilationsanlæg. Desuden forekommer der støj i forbindelse med foderfremstillingen, men da dette sker i lukkede bygninger, vil det ikke forårsage støjgener uden for ejendommens matrikler. Ventilationsanlægget er i drift hele året og hele døgnet. Fodringsanlægget er ligeledes i drift flere timer dagligt.

6.7.2 Periodiske støjkilder

Desuden vil transport til og fra ejendommen kunne give anledning til kortvarige støjgener. Støj fra transport sker kun få gange dagligt og i korte perioder.

6.8 Lys

Der er ingen udendørs projektører. Der er en lampe ved udleveringsrum, men denne er kun tændt kortvarigt ved levering og afhentning af grise. Der vil desuden blive opsat lamper ved det nye staldanlæg men ingen projektører. Lysudfald gennem vinduer fra lys i stalden vil ikke kunne give anledning til gener hos naboerne, da nærmeste nabobeboelse er lokaliseret mere end 330 m fra nærmeste stald.

6.9 Transport

Der forekommer transport af forskellig vis i forbindelse med en husdyrproduktion. Der skelnes mellem intern transport på ejendommen og ekstern transport, dvs. transport til eller fra ejendommen.

6.9.1 Intern transport

Ved nuværende og kommende drift af ejendommen vil der være intern transport ved flytning af dyr mellem staldene. Desuden vil der være intern transport i forbindelse med udbringning af husdyrgødning til de omkringliggende marker.

6.9.2 Ekstern transport

Til- og frakørsel til ejendommen sker hovedsagelig via privatvejen fra Knarregårdsvej til Krusegård, som det sker i dag. Der vil også være transport på privatvejen til Bondegård, hvilket der også er i dag.

Opgørelse af transporter før og efter udvidelsen på Krusegård kan ses i tabel 11.

Tabel 8: Transporter til og fra Krusegård

Type transport	Transport før antal læs/år	Transport efter antal læs/år	Ændring
Transport af slagtesvin til slagteriet	104	156	52
Smågrise til andre ejendomme	34	26	-8
Foder til ejendommen (soja, mineraler)	24	48	24
Foder til ejendommen (korn)	150	270	120
Rågylle til Biokraft	52	226	174
Fiber til Biokraft	26	26	0
Døde dyr til DAKA	100	100	0
Gylle til beholdere på andre ejendomme	15	120	105

Transporten til slagteriet vil kun blive forøget med en enkel transport/uge, fordi der i dag ikke er 100 % udnyttelse af bilerne. Det vil der blive fremover, plus en ekstra kørsel.

Smågrise til andre ejendomme vil fremover kun være til Skovgård. Der kan ikke produceres flere på denne ejendom efter udvidelsen, så antallet af transporter dertil vil derfor forblive det samme. Resten fedes op på Krusegård, og der skal derfor ikke eksporteres grise fra bedriften, hvilket sker 8 gange om året før udvidelsen.

Soja og mineraler leveres før udvidelsen en gang om måneden med en transport hver gang for henholdsvis soja og mineraler. Denne transport vil blive fordoblet, da forbruget næsten fordobles. Derfor øges også antallet af transporter af korn.

Der skal transporteres ca. 8260 m³ rågylle fra Krusegård til Biokraft. Det er ca. 174 læs + de i forvejen 52, hvilket bliver 226. Transport af fiber vil ske lige så ofte som før udvidelsen.

DAKA afhenter før udvidelsen døde dyr 1-2 gange om ugen. Afhentningsintervallet ændres ikke, da lastbilen har kapacitet til de ekstra døde dyr, der måtte være, på de 1-2 gange om ugen, den kommer.

I det gyllen til lejede gyllebeholdere transporteres i vogne med gennemsnitlig 35 t vil der til beholderen på Rosendal skulle flyttes 57 læs, beholderen på Lundegård 27 læs og beholderen hos Jan Svenningsen 22 læs. Endvidere skal der flyttes 15 læs til Niels Erik Ebbesen. Totalt vil der skulle flyttes ca. 120 læs gylle til lejede gyllebeholdere.

6.10 Fluer og skadedyr

Statens retningslinjer for bekæmpelse af skadedyr på gårde følges.

Der vurderes ikke at være problemer med fluer. Fluegener forebygges ved god staldhygiejne, hvor gødnings- og foderrester fjernes løbende. Ved behov for en yderligere bekæmpelse smøres der fluegift på strategiske steder.

Der holdes opryddet omkring bedriften og bygningerne vedligeholdes, således at rotter ikke har optimale leveforhold. Der opretholdes en god staldhygiejne og god gødningshåndtering. Kommunen forestår tilsyn med rottekasser. Der er en del katte på ejendommen, og der ses ikke rotter.

6.11 Spildevand

Ekstra restvand vil bestå af vaskevand fra de nye staldanlæg. Dette vil ledes til gyllekanal og dermed til gyllebeholder. De nye staldbygninger vil kun delvist blive forsynet med tagrender. Tagvand fra tagrender vil blive ledt til nærliggende sø. Øvrigt tagvand vil blive afledt på jordoverfladen til nedsivning.

6.12 Affald

Efter udvidelsen vil mængden af affald øges knapt til det dobbelte i forhold til før udvidelsen. Men det er meget små mængder affald, som består af medicinaffald, sprayflasker og glasaffald, hvad der svarer til en produktion af denne størrelse. Derudover er der stort set ikke noget affald.

6.12.1 Olie- og kemikalieaffald

Den mængde spildolie, som forekommer på ejendommen samt oliefilter der udgør ca. 100 kg årligt, opbevares i tønder indtil afhentning af Stena Miljø A/S. Olieaffald afhentes en gang årligt. Andet kemikalieaffald bliver afleveret til BOFA.

6.12.2 Animalsk affald

Døde dyr afhentes til destruktion af DAKA Proteins, Buldregårdsvej 2, 3700 Rønne. Al afhentning af døde dyr til DAKA sker fra plads ved vindmøllen beliggende ved privatvej ind til Bondegård. Smågrise opbevares i kølecontainer, og søer/slagtesvin opbevares på betonplads indtil afhentning. Mængden forventes at stige proportionalt med udvidelsen:

- Søer: nu 45 stk. (9 ton), forventes øget til 65 stk. (13 t)
- Slagtesvin: nu 200 stk. (13 ton), forventes øget til 400 stk. (26 ton)
- Smågrise: nu 0,54 ton, forventes øget til 0,7 ton

7 Risici

Væsentligste forureningsmæssige risici ved produktionen er overløb og spild af gylle ved gylletanke samt brud på gylletanke. Der er jordvold vest for gyllebeholderne, som hindrer, at eventuel gylle løber direkte i Knarremose.

Der er etableret vaskeplads, som kan anvendes til påfyldning og vask af marksprøjte samt vask af øvrige maskiner. Der er ikke stationære pumper ved gyllebeholderne, hvorfor der ikke er risiko for pumpning af gylle, når ikke gyllevognen er til stede.

I forhold til risici og driftsuheld er der udarbejdet en beredskabsplan for Krusegård, der beskriver procedurer i forbindelse med uheld. Beredskabsplanen er vedlagt bagerst i denne miljøgodkendelse.

8 Egenkontrol

Der føres logbog over flydelag på gylletanke i henhold til foreskriften for dette.

9 Husdyrbrugets ophør

Ved produktionen ophør rengøres staldene således, at der ikke forekommer foder i krybberne og gylle i gyllekanalerne. Husdyrgødningen vil blive udbragt på udspretningsarealerne tilhørende bedriften. Bygningerne vil løbende blive vedligeholdt, så forfald undgås.

10 Vurdering af produktions miljøpåvirkning

10.1 Kvælstofpåvirkning

Produktionen på Krusegård påvirker miljøet med kvælstof fra husdyrgødningen. Teknik & Miljø har vurderet om påvirkningen har negativ effekt på grundvandet, vandløb og søer. Vurderingen er foretaget på baggrund af beregninger udført i det lovbestemte elektroniske ansøgningsskema om miljøgodkendelse jf. Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer. I relation til vandløb og søer, er der endvidere foretaget en vurdering ud fra kendskab til afstrømningsforhold til recipienterne og dræning af arealerne samt eksisterende data fra besigtigelser af søerne.

10.1.1 Overfladevand

Jævnfør afsnittet om kvælstofudvaskning ligger ingen af bedriftens udspretningsarealer i et område klassificeret som nitratklasse i forhold til overfladevand. Det vil sige, at udspretningsarealet ikke afvander til sårbare vandområder. Der stilles derfor ikke krav om et lavere husdyrtryk pr. ha. end de generelle harmoniregler. Der må således maksimalt i gennemsnit tildeles 1,4 DE/ha. Ved overholdelse af dette niveau vurderer Teknik & Miljø, at beskyttelsen af vandområder er sikret.

10.1.2 Grundvand

I forhold til grundvand er det undersøgt om udspretningsarealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder og/eller om der er udarbejdet en indsatsplan i forhold til vandindvinding. Ingen af udspretningsarealerne tilhørende produktionen på Krusegård er beliggende i nitratfølsomme områder eller i områder, hvor der er forefindes en indsatsplan for vandindvinding.

Hovedparten af arealerne er imidlertid beliggende i områder med drikkevandsinteresser eller særlige drikkevandsinteresser. Vandkvalitetskravet for drikkevand er et nitratindhold på højst 50 mg nitrat/l. Efter vandet har forladt rodzonen, foregår en nitratreduktion ved passage gennem jordprofilen. Det er Teknik & Miljø vurdering, at den nitratreduktion sikrer, at koncentrationen af nitrat i det vand, der når grundvandet, ikke overstiger 50 mg nitrat/l. Med de rammer, der er fastsat i husdyrgodkendelsesloven, vurderer Teknik & Miljø derfor, at der ikke vil være behov for at stille vilkår i forhold til nitratudvaskning til grundvandet.

10.1.3 Vandløb og søer

Vandløb og søer påvirkes hovedsageligt af udvaskning samt direkte afstrømning til recipienterne. Søer og vandhuller er særligt følsomme over for tilførsel af fosfor, men visse kær- og mosetyper i tilknytning til søer og vandhuller kan også være følsomme over for kvælstoftilførsel enten via vandmiljøet eller fra luften. Den atmosfæriske påvirkning er dog så begrænset i forhold til områdets små søer, at der kan ses bort fra denne.

For alle vandhuller og søer i og ved udspretningsarealerne gælder, at de i forvejen er næringsrige og for hovedpartens vedkommende med et begrænset naturindhold, der er præget af denne næringsberigelse. På baggrund af eksisterende data om lokaliteterne, er det Teknik & Miljø vurdering, at ingen vandhuller eller søer påvirkes væsentligt af den planlagte udvidelse på Krusegård.

Teknik & Miljø vurderer, at de berørte vandløbssystemer ikke vil blive påvirket af udvidelsen på Krusegård. Bortset fra den direkte tilledning fra dræn, er åstrækningerne beskyttet mod påvirkning af næringsrigt vand fra udspretningsarealerne, da overfladisk afstrømning vil blive tilbageholdt af bræmmer. Generelt er de bornholmske vandløb meget robuste over for påvirkning af kvælstof.

Øst for Bondegård er et lille hjørne af marken (<2000 m²) beliggende på stærkt hældende terræn (12 gr.) ned mod et vandløb/grøft. Her gælder husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om, at

husdyrgødning ikke må udbringes inden for en afstand af 20 m fra vandløbet med mindre husdyrgødningen nedfældes i parallel retning til vandløbet, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 3 og 4. Når disse regler overholdes, vurderer Teknik & Miljø, at grøften ikke vil blive påvirket væsentligt af afstrømning fra marken.

Figur 1: Det stærkt hældende terræn øst for Bondegård er markeret med skravering.

10.2 Fosforudledning

Husdyrgødning indeholder fosfor. Ved udbringning af husdyrgødning tilføres markerne fosfor, som er et vigtigt plantenæringsstof, og ved høst fjernes der fosfor med afgrøderne. Tilføres der husdyrgødning efter de gældende harmoniregler, vil der typisk blive tilført mere fosfor, end der fraføres med afgrøderne. På Krusegård separeres gyllen, og en stor del af fosforen (beregnet som 60 %) opkoncentreres i fiberfraktionen, som afsættes til Biokraft. Der vil derfor blive tilført væsentligt lavere mængder fosfor til markerne på Krusegård i forhold til, hvis gyllen ikke havde været separeret. I husdyrgodkendelse.dk er det beregnet, at der i gennemsnit tildeles 15,0 kg P/ha (15,7 kg ved alternativet med løsgående søer i farestald) med husdyrgødningen, og at der fraføres 23,9 kg P/ha. Det vil sige, at der tildeles 8,9 kg P (8,2 kg ved alternativet) mindre med husdyrgødningen end der bortføres. Dette betyder, at tilførslen vil være langt mindre end fraførslen.

Samlet er det Teknik & Miljø's vurdering, at recipienterne i forhold til tab af fosfor ligger godt beskyttet og derfor vurderes risikoen for fosfortab som værende minimal.

Endvidere skal nævnes, at ingen af udspretningsarealerne til Krusegård er beliggende i områder, der afvander til områder i Natura 2000-områder, som er overbelastede med fosfor. Derfor er der i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. til husdyrbrug ingen restriktioner i forhold til fosforbelastning på udspretningsarealerne.

10.3 Ammoniakdeposition til naturarealer

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof. Husdyrproduktioner kan give anledning til udslip af ammoniak og derfor påvirke særligt næringsfattige naturtyper i det åbne land. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, udbringningsmetode, renholdelse m.v.

Beskyttelsesniveauet for ammoniak omfatter:

- 1) et krav om en begrænsning af ammoniakfordampningen, som gælder for alle husdyrbrug, der skal miljøgodkendes (det generelle reduktionskrav), og
- 2) et krav om maksimal totaldeposition eller merdeposition af ammoniak på de ammoniakfølsomme naturområder.

Det generelle reduktionskrav:

Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug skal det øgede ammoniaktab fra stald og lager reduceres med 30 % i forhold til et fastsat referencestaldsystem i 2007. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan gennemføres som et krav til reduktion af ammoniaktabet for både det eksisterende og det nye anlæg.

Krav ved ammoniakfølsomme naturområder:

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori I-natur, kategori II-natur og kategori III-natur. Beskyttelsesniveauet for kategori I-natur og kategori II-natur omfatter en forbudszone på 10 m samt krav til den tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori III-natur kan efter en konkret vurdering være et krav om en maksimal merdeposition.

Kategorisering og beskyttelsesniveau

Kategori I natur

Ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områder, hvor et enkelt husdyrbrug maksimalt må totalbelaste med 0,2-07 kg N/ha/år afhængigt af andre husdyrbrugs beliggenhed i nærheden*.

Kategori II natur

Nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder: højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Et husdyrbrug må totalbelaste med maksimalt 1,0 kg N/ha/år.

Kategori III natur

Anden ammoniakfølsom natur (moser samt mindre heder og overdrev) og ammoniakfølsomme skove. Ved disse naturtyper kan kommunen ud fra en konkret vurdering stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

*) 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug; 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug og 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug.

Kategori I-natur:

Nærmeste kategori I-natur er beliggende i Natura 2000-område 184 Hammeren og Slotslyngen mere end 3,3 km nordvest for Krusegård. Totaldeposition til området er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 0,0 kg N/ha/år. Kravet til maksimal totaldeposition til ammoniakfølsom natur inden for Natura 2000-områder er dermed overholdt.

Kategori II-natur:

Nærmeste kategori II-natur er et § 3-overdrevsareal på 4,3 ha beliggende ca. 1,5 km nord for anlægget på Krusegård/Bondegård. Totaldepositionen til arealet er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 0,1 kg N/ha/år. Kravet til maksimal totaldeposition til kategori II-natur er dermed overholdt.

Kategori III-natur:

Kategori III-natur er mindre heder og overdrev samt moser og ammoniakfølsomme skove, hvor kommunen ud fra en konkret vurdering af områdets naturkvalitet og status i f.eks. kommuneplanen, kan stille krav om en maksimal merdeposition på ned til 1,0 kg N/ha/år.

Inden for 1000 m af Krusegård forefindes i alt kun to overdrevsarealer og et hedeareal. Derudover tre engarealer og tre søer/vandhuller.

De to overdrevsarealer ligger henholdsvis ca. 770 og 810 m fra Krusegård i nordlig retning og er på henholdsvis 0,64 ha og 2,45 ha. Hedearealet ligger ca. 760 m nordvest for Krusegård og har et areal på 2,48 ha.

Der er foretaget en supplerende beregning af ammoniakdeposition til hedearealet, som er det nærmeste af disse ammoniakfølsomme § 3-arealer. Totaldepositionen til dette areal er beregnet til 0,3 kg N/ha, og merdepositionen er beregnet til 0,1 kg N/ha.

Da sidste miljøgodkendelse er givet efter 1. jan 2007, skal påvirkning af kategori III-naturarealerne vurderes i forhold til før sidste udvidelse. For kategori III-natur må der maksimalt være en merdeposition på 1 kg N/ha. Da totaldepositionen til nærmeste ammoniakfølsomme § 3-areal er under 1 kg N/ha/år, er kravet til maksimal merdeposition på et kategori III-areal således overholdt. Det vurderes, at ammoniakdepositionen til de to overdrev ca. 770 og 810 fra Krusegård vil ligge på samme niveau.

Teknik & Miljø vurderer, at skovarealerne, som er beliggende umiddelbart nord for Krusegård og nordøst for Krusegård, ikke er ammoniakfølsomme jf. kriterierne for ammoniakfølsomme skove i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug Bilag 3. Af historiske kort fremgår det, at en del af arealerne er tilplantet på tidligere landbrugsjord og således ikke er gammel skovjordbund, mens en mindre del af arealerne har skov også på historiske kort, hvilket bl.a. gælder den sydligste del af skoven beliggende umiddelbart nord for Krusegård og skoven nordøst for Bondegård.

Data fra besigtigelser af skovene viser, at der ikke er registreret forekomst af naturskovsindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25. Vegetationen i skovene består hovedsageligt af kvælstofelskende arter, som er almindeligt forekommende. Skovene vurderes derfor ikke som værende ammoniakfølsomme.

Alternativet med løsgående søer i farestald vil ikke give en øget påvirkning på naturområderne i forhold til det ovenfor beskrevne.

På denne baggrund vurderer Teknik & Miljø, at produktionen på Krusegård hverken før eller efter udvidelsen påvirker de omkringliggende naturområder væsentligt.

Ammoniakfordampning fra udbringning af gylle på udspretningsarealerne er ved slangeudlægning ca. 8 % og ved nedfældning ca. 2 %. Ved udbringning af 140 kg N/ha/år (1,4 DE/ha) vil dette svare til en fordampning på 11 kg N/ha/år ved slangeudlægning. En fordampning under 17 kg N/ha/år vil ikke give en målbar deponering til arealer umiddelbart op til udspretningsarealet (jf. kurve for sammenhæng mellem fordampning og deponering figur S1f1 i ”Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter, som følge af luftbårent kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug”, Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen 2003). Endvidere sikres beskyttelse af sårbare naturområder i kraft af, at husdyrgødning skal nedfældes på græsmarker og sort jord jf. gældende lovgivning, hvilket reducerer ammoniakfordampningen.

Det er Teknik & Miljø's vurdering, at den planlagte udvidelse på Krusegård ikke vil påvirke lokaliteter omkring Krusegård og deres naturindhold væsentligt.

10.4 Påvirkning af Bilag IV-arter

EU-landene har vedtaget fælles regler om at beskytte naturen. Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som står på bilag IV. Beskyttelsen af arterne handler blandt andet om at sikre arterne mod at blive efterstræbt (jagt, indsamling, ødelæggelse af æg og yngel). Men medlemslandene skal også sikre, at arternes yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Viden om arternes forekomst og udbredelse opdateres løbende bl.a. gennem det nationale program for overvågning af vandmiljø og natur (NOVANA).

Der er registreringer om løvfrøer i vandhuller med afstande på henholdsvis ca. 450 m, 1200 m, og 1700 m samt mere end 2 km til Krusegård. Latterfrø er registreret i afstande på ca. 2,5 og 2,6 km fra Krusegård. Stor vandsalamander er registreret i en afstand på ca. 2,4 km.

Tre steder er vandhuller med løvfrøer beliggende i umiddelbar nærhed af udspretningsarealer (mindre end 30 m). Alle tre vandhuller er registreret som § 3-beskyttede og er dermed omfattet af kravet om op til 10 m randzoner.

Da mængden af husdyrgødning udbragt pr. ha vil være den samme før som efter udvidelsen, er det Teknik & Miljø's vurdering, at udvidelsen på Krusegård ikke vil have nogen indvirkning på en eventuel afstrømning herfra. Teknik & Miljø vurderer ligeledes, at det atmosfæriske kvælstofbidrag fra Krusegård ikke vil betyde en ændring i vandhullernes tilstand. Teknik & Miljø vurderer derfor, at Bilag IV-arterne og deres levesteder ikke trues af den forestående udvidelse på Krusegård.

11 Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering

Teknik & Miljø har på baggrund af oplysningerne om ressourceforbrug og affaldshåndtering vurderet, at der i forbindelse med driften på Krusegård er gjort tiltag, som vil sikre, at anvendelse af energi, vand og næringsstoffer minimeres mest muligt, således at tabene til omgivelserne bliver så minimale som mulige, samtidig med at produktionen kan foregå på et rentabelt niveau.

Med hensyn til affaldshåndtering vurderes det, at følges vilkårene 2.14.5 til 2.14.15 i den eksisterende miljøgodkendelse (se bilag 3), vil driften af Krusegård ikke medføre affaldsgener.

12 Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation. Der forelægger kun få systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i sagsbehandling om lugtmissionen fra staldanlæg. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning indgår således ikke i lugtberegningerne og reguleres derfor ved hjælp af generelle regler, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav til placering af stalde og anlæg til opbevaring af husdyrgødning.

Lugtgenestandarderne med udgangspunkt i den nuværende og kommende produktion på Krusegård er beregnet både i henhold til FMK-vejledningen og i henhold til den nye lugtvejledning.

Lugtgeneberegningerne viser, at lugtgenekriterierne ifølge Lov 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt både i forhold til boliger i byzone, boliger i samlet bebyggelse og for enkeltbeboelse i landzone.

Det er Teknik & Miljø's vurdering, at udvidelsen af dyreholdet på Krusegård ikke vil betyde større gener for naboer i området omkring Krusegård. Samlet set vurderes der ikke at være kumulative effekter i relation til lugtgener i området omkring Krusegård, idet der er forholdsvis langt til naboejendomme med et væsentligt husdyrhold. Derfor vurderer Teknik & Miljø, at de nærmeste naboer ikke vil blive udsat for lugtgener, som overstiger et acceptabelt niveau.

Det skal dog nævnes, at der kan forekomme kortvarige perioder med lugtgener i forbindelse med udspreddning af husdyrgødning, men generne i forbindelse med dette vurderes ikke at blive øget væsentligt som følge af udvidelsen på Krusegård.

Med hensyn til støv- og støjgener er Teknik & Miljø's vurdering, at idet der er så langt til omboende vil disse ikke udsættes for væsentlige gener, idet støvgener i forbindelse med produktionen ofte kun vil forekomme ved kørsel omkring ejendommens bygninger i tørre perioder, og det vurderes således generelt at støvudvikling kun vil give anledning til meget lokal støvudvikling. Samlet vurderer Teknik & Miljø, at der ikke vil være væsentligt øgede støvgener som følge af udvidelsen.

Der er kun begrænset støj fra ventilationsanlægget, idet der i alle staldafsnit anvendes hastighedsregulerede og frekvensstyrede motorer. Der vil kunne forekomme støj fra ekstern og intern transport. Trafikken til og fra Krusegård går ad egen privat vej, og der ligger ingen naboer i umiddelbar nærhed af denne vej. Teknik & Miljø vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke vil være uacceptable støjgener for omkringboende forbundet med udvidelsen.

Det er Teknik & Miljø's vurdering, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes fluer og andre skadedyr vil blive bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det Teknik & Miljø's

vurdering, at følges vilkårene 2.12.1 og 2.12.2 i den eksisterende miljøgodkendelse (se bilag 3), burde der ikke opstå fluegener og rotteproblemer.

Teknik & Miljø vurderer, at anvendelse af lys i staldene og udenfor bygningerne på Krusegård ikke vil medføre lysgener for omboende naboer, idet der er langt til disse.

13 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik

Bedste Tilgængelige Teknik – BAT (Best Available Techniques) – er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse emission af ammoniak, lugt, drivhusgasser eller begrænse energiforbruget. Kommunen skal ved vurderingen af en ansøgning sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, jf. § 19 i husdyrgodkendelsesloven.

Miljøstyrelsen har fået udarbejdet beskrivelser af en række relevante teknikker og teknologier med en dokumenteret miljøeffekt inden for fodring, staldindretning, opbevaring/behandling af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning (Teknologiblade). Teknologibladene indeholder ligeledes tal for miljø- og driftsøkonomi. De teknikker og teknologier, som er beskrevet heri, har dannet grundlag for fastsættelsen af vejledende emissionsgrænseværdier for relevante forureningsparametre, som er opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

Anvendelse af teknikker, der er beskrevet i Miljøstyrelsens Teknologiblade, sikrer, at der er foretaget en vurdering af teknikkenes virkninger på miljøet, og at teknikken kan anvendes på økonomisk mulige vilkår under danske produktionsforhold. I vurderingen er der samtidigt taget hensyn til eventuelle fordele og ulemper om lugt, arbejdsmiljø, dyrevelfærd m.v.

Teknik & Miljø har foretaget en vurdering af BAT anvendt inden for følgende kategorier på Krusegård: Energibesparende foranstaltninger, vandbesparende foranstaltninger, management, foderoplysninger, staldteknologi, gødningsopbevaringsanlæg og udbringningsteknik. I det efterfølgende gennemgås de enkelte punkter.

13.1 Energibesparende foranstaltninger

De nye stalde og den eksisterende sostald, som ombygges til klimastald, forsynes med nye superlavenergiventilatorer. Det betyder, at energiforbruget til ventilation forventes at kunne holdes på samme niveau som nu eller med en mindre stigning, på trods af en udvidelse med 190 søer og 9.700 slagtesvin samt et øget antal smågrise.

Ventilationsanlæggene rengøres i forbindelse med vask af stalde, hvilket er med til at sikre, at anlæggene kører optimalt uden unødigt energiforbrug.

Gyllekølingsanlæg i den eksisterende og den nye slagtesvinestald giver isoleret set et højere elforbrug, men indvinder samtidig varme, som anvendes til opvarmning af stuehus, klimastald og sostald. Samlet set er anlæggene derfor energibesparende tiltag ift. opvarmning med f.eks. olie.

Energiforbruget til produktionen overvåges løbende.

Teknik & Miljø vurderer på denne baggrund, at der anvendes BAT på Krusegård i relation til at sikre, at energiforbruget på ejendommen er så lavt som muligt.

13.2 Vandbesparende foranstaltninger

Vandforbruget til produktionen overvåges løbende og kontrolleres mindst 1 gang pr. måned med henblik på at identificere defekter.

Staldene sættes i blød før vask, hvilket samlet set reducerer vandforbruget til vask af stalde. Der vil i den nye sostald blive sat drikkekopper op til søerne i stedet for drikkepipler, hvilket kan reducere vandspild.

Såvel eksisterende som nye stalde er forsynet med overbrusningsanlæg iht. gældende lovkrav. Overbrusningen styres af ventilationsanlægget, så overbrusningshyppighed og varighed afpasses løbende til temperaturen. Optimeret styring af overbrusningsanlæg kan reducere vandforbruget.

Vandforbruget på Krusegård skønnes at ligge inden for normforbruget.

Teknik & Miljø vurderer på den baggrund, at der anvendes BAT på Krusegård i relation til at reducere vandforbruget.

13.3 Management og Godt Landmandskab

Alle svin tilses mindst én gang dagligt. Ved det daglige tilsyn registreres fødte grise og eventuelle syge grise, og der iværksættes behandling eller flytning af dårlige grise til aflastnings- eller sygestier. Der føres endvidere optegnelser over døde dyr. Alle ind- og afgang af dyr registreres, og hændelserne føres ind i effektivitetskontrollen.

De tekniske installationer tjekkes løbende, således at ventilation, udfodring, vandinstallationer mv. altid fungerer optimalt.

Elforbruget til gyllekølingen kan aflæses separat, hvilket sikrer, at der kan føres bevis for, at der køles med den effekt, som der er angivet i ansøgningen om miljøgodkendelse.

Der føres effektivitetskontrol (kontrol med foder og registreringer af foderforbruget), således at foderforbruget samt foderets indhold af protein og fosfor kan opgøres. Dette sikrer, at det kan kontrolleres, at fodervilkårene kan dokumenteres overholdt. Der fodres efter en foderplan, som udarbejdes sammen med konsulent.

Der udarbejdes gødningsplaner og indsendes lovpligtigt gødningsregnskab hvert år.

På nær den mængde rågylle, som afsættes til Biokraft, separeres al gyllen på Krusegård. Fiberen afsættes til Biokraft. Al gylle der opbevares på ejendommen er dermed væskefraktion fra separeret gylle. Dette danner ikke naturligt flydelag, hvorfor der tilføres snittet halm efter behov. Flydelaget med det snittede halm tjekkes regelmæssigt. Der føres lovpligtig logbog over flydelaget.

I forbindelse med gyllebeholderne er der etableret en vold i retning mod Knarremsen, selv om afstanden er større end 100 m og hældningen ikke overstiger 6 gr.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, som sikrer, at alle ansatte på ejendommen ved, hvordan de skal agere ved uheld, fx spild af gylle.

Medarbejdere sendes jævnligt på kursus for at være opdateret på nyeste viden. Desuden deltager flere medarbejdere i ERFA-grupper, hvor der er mulighed for at lære af andre svineproducenter og hente ny viden.

Der er indgået en sundhedsrådgivningsaftale, der omfatter 12 årlige dyrlægebesøg. Der føres registreringer over alle medicinske behandlinger iht. lovgivningen. Ansatte, der arbejder med besætningen, og som udfører medicinske behandlinger, har alle gennemgået det lovpligtige medicin håndteringskursus eller har mere end 6 måneders erfaring. Der anvendes godkendte sporbare kanyler.

Vandforbruget til produktionen overvåges løbende og kontrolleres min. 1 gang pr. måned.

Teknik & Miljø vurderer, at bedriften lever op til BAT-kravet inden for management.

13.4 Foderoplysninger

Der anvendes vådfodring til slagtesvinene. Til søer og smågrise anvendes tørfoder. Der fodres efter en foderplan, som udarbejdes sammen med konsulent.

Foderet indeholder fytase, som øger tilgængeligheden af fosfor i foderet, hvilket mindsker behovet for fosfor i foderet. Der anvendes desuden syntetiske aminosyrer, således at proteinindholdet i foderet kan tilpasses bedst muligt til svinenes behov, dog under hensyntagen til foderomkostningerne. Jo flere syntetiske aminosyrer der tilsættes foderet, jo dyrere bliver foderet. Til søerne anvendes en drægtighedsblanding og en blanding til de diegivende søer. Herved kan foderets indhold af protein optimeres.

For at reducere ammoniakemissionen og generelt tab af kvælstof optimeres fodringen med hensyn til fodereffektivitet og indhold af råprotein. For slagtesvin er der regnet med 2,78 FEsv/kg tilvækst og 146 g råprotein/FEsv. For søer er der regnet med 1575 FE/årso og et proteinindhold på 127 g/FE samt en produktion på 33 grise pr. årso. Ansøger ønsker fleksibilitet i forhold til andre kombinationer af fodereffektivitet og proteinindhold, som vil medføre samme reduktion i ammoniakemission. Endvidere ønskes der fleksibilitet i forhold til gyllekøling, således at køleydelsen på gyllekøling kan reduceres, hvis fodereffektiviteten forbedres yderligere, såfremt der kan opnås mindst den samme reduktion i ammoniakemissionen.

Teknik & Miljø vurderer, at der anvendes BAT inden for foderteknologi til svin.

13.5 Staldteknologi

Gulvtype

Den eksisterende slagtesvinestald er indrettet med delvist fast gulv med en tredjedel fast gulv. Den nye stald etableres ligeledes med en tredjedel fast gulv, idet ansøger har gode erfaringer med denne gulvtype i forhold til at begrænse svineri i stierne.

I henhold til Miljøstyrelsens teknologiblad kan slagtesvinestalde med delvist fast gulv reducere lugt- og ammoniakemissionen i forhold til stalde med drænet gulv som følge af:

- Reduceret gylleoverflade
- Lavere staldtemperatur og dermed også lavere gylletemperatur
- Ingen gyllekumme under grisenes lejeareal, hvorved grisenes varmeproduktion ikke medvirker til dels at skabe høje lufthastigheder i gyllekummen, dels give en ekstra opvarmning af gyllen.

Det er dog en forudsætning, at stierne kan holdes rene. Risikoen for svineri i stierne øges med stigende andel af fast gulv.

Gulve med en større andel af fast gulv (50 – 75 % fast gulv) har en reduceret ammoniakemission i forhold til gulve med en tredjedel fast gulv jf. norm for ammoniaktab fra staldanlæg. Største ulempe er imidlertid, at risikoen for svineri på det faste gulv stiger med øget andel af fast gulv. Specielt arbejdsmiljøet i forbindelse med den daglige pasning og i særdeleshed håndtering af tilsølede slagtesvin i forbindelse med vejning og udlevering får mange slagtesvineproducenter til at fravælge slagtesvinestier med stor andel af fast gulv i lejearealet. Svineri i stierne kræver manuel renholdelse af stierne (skrabning), hvilket medfører øget arbejde og dermed omkostning.

Ansøger har gode erfaringer med gulve med en tredjedel fast gulv og har på grund af risikoen for svineri fravalgt gulvtyper med en højere andel fast gulv.

Sostald og klimastalde til smågrise er ligeledes indrettet med delvist spaltegulv iht. gældende lovkrav. Disse gulvtyper anses i praksis for bedste tilgængelige teknologi på dette område, uanset om den faste del af gulvet udgør en tredjedel eller mere end 50 %.

Gyllekøling

Herudover etableres der gyllekøling i den nye slagtesvinestald, ligesom der allerede er i den eksisterende slagtesvinestald. Køling af gylle er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade.

Gyllekøling kan reducere ammoniakfordampningen fra gyllen i stalden, men effekten afhænger af staldtypen og af køleeffekten pr. m². Med baggrund i gennemførte forsøg er der opstillet følgende sammenhæng mellem køleeffekt og ammoniakreduktioner for stalde med traditionelt gyllesystem:

$$\text{Reduktion (\%)} = -0,004x^2 + x$$

hvor x = køleeffekt, W/m²

Effekten af gyllekølingen i den eksisterende slagtesvinestald på Krusegård nedjusteres til 12 % (fra 25 % i den gamle miljøgodkendelse), da dette passer bedre med det reelle varmebehov til klimastaldene og stuehuset. Effekten af gyllekøling i den nye slagtesvinestald sættes til 11 %, da dette vil svare til behovet for opvarmning i den nye sostald. **Ved alternativet med løsgående søer i farestald, stilles vilkår om gyllekøling med en effekt på 15,7 % i begge stalde (for at kompensere for en øget ammoniakfordampning fra staldtypen med løsgående i forhold til kassestier).**

Ansøger ønsker, som beskrevet tidligere, fleksibilitet i forhold til foderkorrektioner, således at køleydelsen på gyllekøling kan reduceres, hvis fodereffektiviteten forbedres yderligere, såfremt der kan opnås mindst den samme reduktion i ammoniakemissionen.

Da effektfaktoren for varmepumper typisk ligger på ca. 3, hvilket vil sige, at der genereres tre gange så meget varme, som varmepumpen bruger i strøm, kan gyllekøling producere store mængder varme. Varmen kan anvendes til rumopvarmning mm. På Krusegård anvendes den producerede varme som beskrevet til opvarmning af klimastalde og stuehus og efter udvidelsen også sostalden.

Gyllekøling medfører en reduktion i ammoniakemissionen fra stald afhængigt af dyrekategori og staldtype og køleeffekt. Som følge af et højere kvælstofindhold i gyllen ab stald forøges ammoniakemissionen fra lager og udbringning af gylle fra stalde med gyllekøling. Netto vil der dog stadigvæk være et højere kvælstofindhold i gyllen efter udbringning. Dette giver mulighed for at forøge markudbyttet, idet det forøgede indhold af kvælstof i gyllen er ammonium-N, der kan forventes at have en gødningseffekt svarende til handelsgødning.

Gyllekøling vurderes at være en robust teknik med en lang levetid, og anlægget kræver endvidere meget lidt vedligeholdelse.

Fravalg af forsurening og luftrensning

På Miljøstyrelsens liste over teknologier, som kan reducere ammoniakfordampningen fra staldanlæg med søer, smågrise eller slagtesvin er udover delvist spaltegulv og gyllekøling også svovlsyrebehandling af gylle og luftrensning.

Luftrensning i de nye stalde vil betyde relativt store omkostninger pr. produceret enhed. Desuden vil luftrensning kræve løbende vedligeholdelse af teknikken samt driftsudgifter til el samt evt. syre (afhænger af hvilken type anlæg, der vælges).

Gylleforsuring vil også kræve en betydelig investering og efterfølgende driftsudgifter til el og syre samt vedligeholdelse af teknikken til gylleforsuringsanlægget. Der kan desuden være lugtgener forbundet med drift af gylleforsuringsanlæg. Derudover passer gylleforsuring ikke så godt sammen med leverance af rågylle og fiber til biogasproduktion.

Begge teknologier er fravalgt, og det er i stedet valgt at reducere ammoniakfordampningen ved brug af foderkorrektioner og etablering af gyllekøling, som er mindre komplicerede, driftssikre og væsentligt billigere teknologier/tiltag.

Teknik & Miljø vurderer samlet set, at ansøger anvender BAT inden for staldteknologi.

13.6 Opbevaring/behandling af gødning

Opbevaring

Beholderne er udført af bestandige og for fugtighed vanskeligt gennemtrængelige materialer.

Beholderne er udført således, at de kan modstå påvirkning fra bl.a. omrøring og tømning. Beholderne sikres flydelag ved at tilføre snittet halm eller lignende, såfremt der opstår problemer med at sikre det naturlige flydelag. Der føres kontrol med flydelaget i henhold til lovgivningen.

Gyllen pumpes fra pumpebrønd til gyllebeholderen. Der er dykket indløb til beholderen og denne er sikret mod tilbageløb. Beholderne er tilmeldt beholderkontrol. Gyllebeholderne er forsynet med gyllealarm, og der er etableret en jordvold mod vest, således at Knarremosen bedst muligt er sikret i tilfælde af udslip.

Fast overdækning

Den lille gyllebeholder, som blev opført i forbindelse med sidste udvidelse, og hvorfra gyllen hentes til biogas og til separation, er overdækket med betonlåg. De øvrige gyllebeholdere er ikke overdækket.

Teltoverdækning af gyllebeholdere er på Miljøstyrelsens teknologiliste over teknologier, som kan reducere ammoniakfordampningen, og teltoverdækning af de tre største gyllebeholdere kunne være en mulighed. Ansøger har dog fundet, at overdækning af gyllebeholderne ville blive relativt dyrt set i forhold til andre tiltag til reduktion af ammoniakfordampningen og har valgt at reducere ammoniakfordampningen ved en kombination af gulvtype, foderkorrektioner og etablering af gyllekøling.

Gylleseparation

En del af gyllen produceret på Krusegård leveres som rågylle direkte til biogasanlægget Biokraft A/S. Resten af gyllen separeres med en mekanisk skruepresse på ejendommen. Fiberfraktionen leveres til Biokraft, men væskefraktionen opbevares og udbringes som gødning på markerne.

Miljøstyrelsen har udarbejdet et teknologiblad om separering af gylle med skruepresse. Af dette fremgår det, at forudsat at fiberfraktionen ikke anvendes som markgødning på bedriftens arealer, kan der opnås en række fordele. På Krusegård afsættes fiberfraktionen til Biokraft, så kun væskefraktionen skal udbringes på bedriftens arealer. Fordelene ved udbringning af væskefraktionen sammenlignet med usepareret gylle er bl.a.:

- Reduceret udbringningsareal for bedriften (da der er mindre kvælstof i væskefraktionen)
- Nemmere omrøring, pumpning og udbringning (da væskefraktionen er mere tyndtflydende)
- Reducerede lugtgener fra udbringning (da væskefraktionen trænger hurtigere ned i jorden)
- Reduceret ammoniakfordampning fra udbringning (da væskefraktionen trænger hurtigere ned i jorden)
- Reduceret nitratudvaskning (kvælstoffet i væskefraktionen udnyttes bedre)
- Reduceret fosforoverskud (da en stor del af fosforen opkoncentreres i fiberfraktionen)

Ulemperne kan være, at separeringen kan give anledning til øget ammoniakfordampning og øgede lugtgener som følge af øget omrøring i fortank eller gyllekanal. På svinebedrifter vil fortanken ofte have en fast overdækning, og her vil disse gener være begrænsede. Dette er også tilfældet på Krusegård. Endvidere kan der forekomme en vis ammoniakfordampning og lugt fra skruepressen under driften, men der er ikke identificeret resultater fra undersøgelser, der dokumenterer størrelsen af disse gener. Skruepressens bidrag til den samlede lugtemission fra staldanlægget vurderes dog at være relativt lille, jf. Miljøstyrelsens teknologiblad.

Teknik & Miljø vurderer samlet set, at der anvendes BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning.

13.7 Udbringning af husdyrgødning

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En stor del af de tiltag, der kan reducere ammoniaktabet i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, er allerede implementeret via husdyrgødningsbekendtgørelsen, der fastsætter generelle regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes, samt via bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage)

- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreader til gylle)
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur samt på græsmarker og sort jord
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer inden for 6 timer
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossent eller snedækket areal. Der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløb og søer og op til 10 m, hvor der er randzoner.

Da gyllen, som tildeles udspretningsarealerne, både egne, forpagtede og tredje mandsarealer, separeres, tildeles disse arealer udelukkende væskefraktionen (undtaget en mindre mængde rågylle fra Skovgård). Væskefraktionen fra separering trænger hurtigt ned i jorden og lugter mindre ved udbringning og har en lavere ammoniakfordampning i forhold til rågyllen.

Der udbringes aldrig gylle fra Krusegård på søndage. Endvidere adviseres de nærmeste ca. 15 naboer med sedler i postkassen, inden der udbringes gylle fra ejendommen. Hvis naboer skal holde fest eller lignende, tages hensyn til dette ved planlægning af gylleudbringning.

Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, er BAT i relation til udbringning af husdyrgødning. Der er derfor ikke efter Miljøstyrelsens opfattelse grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT i relation til udbringning af husdyrgødning.

Teknik & Miljø vurderer på den baggrund, at ansøger anvender BAT for udbringningsteknik

13.8 Samlede ammoniakemission fra produktionen i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for søer, smågrise og slagtesvin

Ud fra teknologibladene har Miljøstyrelsen vurderet, hvilken kombination af teknikker og teknologier der efter en nærmere række kriterier kan betegnes som værende BAT. Dette munder ud i, at der er fastsat vejledende emissionsgrænseværdier for relevante forureningsparametre, som er opnåelige ved anvendelse af BAT.

Beregningen af emissionsgrænseværdi for ammoniak fra stald og lager fra Krusegård er foretaget ud fra Miljøstyrelsens vejledning fra maj 2011, og der er ved vægtkorrektioner anvendt normtal for 2013/14.

Søer - ny stald:

Antal: 650 søer

Dyreenheder: 151,16 DE

Emissionsgrænseværdi: $650 \times 2,53 \text{ kg NH}_4\text{-N/årsso} = \mathbf{1644,50 \text{ kg NH}_4\text{-N}}$

Smågrise – eksisterende stald:

Antal: 13.500 smågrise

Dyreenheder: 62,03 DE

Vægtkorrektion 7,3-30 kg: $(30-7,3) \times (13,77+0,1733 \times (30+7,3))/510 = 0,9006$

Emissionsgrænseværdi: $13.500 \times 0,9006 \text{ (korr. faktor)} \times 0,043 \text{ NH}_4\text{-N/prod. gris} = \mathbf{522,81 \text{ kg NH}_4\text{-N}}$

Smågrise – ny/ombygget stald:

Antal: 8500 smågrise

Dyreenheder: 39,06 DE

Vægtkorrektion 7,3-30 kg: $(30-7,3) \times (13,77+0,1733 \times (30+7,3))/510 = 0,9006$

Emissionsgrænseværdi: $8.500 \times 0,9006 \text{ (korr. faktor)} \times 0,0366 \text{ NH}_4\text{-N/prod. gris} = \mathbf{280,18 \text{ kg NH}_4\text{-N}}$

Slagtesvin eksisterende stald*:

Antal: 9700 slagtesvin

Dyreenheder: 321,87 DE

Emissionsgrænseværdi pr. prod. slagtesvin: $0,3 - ((0,3 - 0,21)/540 * (321,87 \text{ DE} - 210 \text{ DE})) = 0,2814$

Vægtkorrektion 30-117 kg: $(117-30) \times (13,77+0,1733 \times (117+30))/2838 = 1,2031$

Emissionsgrænseværdi samlet: $9.700 \times 1,2031 \text{ (korr. faktor)} \times 0,2814 \text{ NH}_4\text{-N/prod. gris} = \mathbf{3283,36 \text{ kg NH}_4\text{-N}}$

* I henhold til vejledningen anvendes værdien for nyanlæg, såfremt emissionen for eksisterende anlæg med teknologi allerede lever op til emissionsgrænseværdien for nyanlæg. Beregninger i husdyrgodkendelse.dk viser, at dette er tilfældet på Krusegård i eksisterende slagtesvinestald med gyllekøling med 25 % effekt (som forudsat i sidste godkendelse).

Slagtesvin ny stald:

Antal: 9700 slagtesvin

Dyreenheder: 321,87 DE

Emissionsgrænseværdi pr. prod. slagtesvin: $0,3 - ((0,3 - 0,21)/540 * (321,87 \text{ DE} - 210 \text{ DE})) = 0,2814$

Vægtkorrektion 30-117 kg: $(117-30) \times (13,77+0,1733 \times (117+30))/2838 = 1,2031$

Emissionsgrænseværdi samlet: $9.700 \times 1,2031 \text{ (korr. faktor)} \times 0,2814 \text{ NH}_4\text{-N/prod. gris} = \mathbf{3283,36 \text{ kg NH}_4\text{-N}}$

Samlet emissionsgrænseværdi for hele produktionen:

$1644,50 + 522,81 + 280,18 + 3283,36 + 3283,36 = \mathbf{9014,21 \text{ kg NH}_4\text{-N}}$.

I henhold til Miljøministeriets vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak er dette emissionsniveau opnåeligt ved anvendelse af BAT.

Ifølge beregning i husdyrgodkendelse.dk er den samlede ammoniakemission på produktionsniveau i ansøgt drift 9010,40 kg NH₄-N pr. år (i alternativet med løsgående søer i farestald er den 9007,69 kg N pr. år). Ammoniakemissionen fra produktionen ligger derfor under den vejledende emissionsgrænseværdi.

Det generelle krav om, at ammoniakemissionen skal reduceres med 30 % i forhold til et fastlagt referencestaldsystem, er, som tidligere beskrevet, opfyldt med 1787,74 kg N mere end nødvendigt (for alternativet er det 1790,45 kg N pr. år).

På baggrund af ovenstående finder Teknik & Miljø, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen samt resurseforbruget fra anlæg og arealer ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik jf. husdyrgodkendelseslovens § 19. Endvidere vurderer Teknik & Miljø, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlig indvirkning på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

14 Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier

Krusegård er i henhold til Kommuneplan 2009 placeret i landzone og i et område, som er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet, idet alle bygninger er opført i tilknytning til den oprindelige 4-længede gård, og således udgør ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig helhed. Ejendommen ligger tilbagetrukket fra Knarregårdsvej, som er en offentlig vej og hovedparten af ejendommen er ikke synlig fra Knarregårdsvej, idet gårdens produktionsanlæg vender mod nord og kun kan ses i begrænset omfang fra offentligvej. Den nye slagtesvinestald, som vil blive opført i forbindelse med besætningsudvidelsen, vil ligge nord for den eksisterende og dermed kun i meget begrænset omfang være synlig fra Knarregårdsvej. Den nye sostald vil blive mere synlig i kraft af placeringen øst for de eksisterende bygninger, dog vil den lille skovbevoksning sydvest for stalden skærme for en del af indsigten til stalden fra Knarregårdsvej. Der vil endvidere blive beplantet ved den østlige ende af stalden. Bygningen er placeret, så den følger eksisterende linjer i landskabet i form af en privatvej og stendige. Teknik & Miljø vurderer, at bygningen og dens placering på denne måde passes bedst muligt ind i området, således at den ikke vil blive dominerende i landskabet.

Teknik & Miljø vurderer, at alle afstandskrav til vandforsyning, vej og naboskel m.v. i henhold til § 8 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt. Teknik & Miljø vurderer endvidere, at alle bygge- og beskyttelseslinjer, er overholdt.

I henhold til §§ 22 og 27 i husdyrgodkendelsesloven skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse på et husdyrbrug uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer sikre sig, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes. Den nye slagtesvinestald og sostald opføres som tidligere beskrevet på arealer tilhørende ejendommen Bondegård, og opføres hermed uden tilknytning til Bondegårds oprindelige bebyggelsesarealer. Bygningerne opføres imidlertid i tilknytning til den eksisterende slagtesvinestald, som allerede i forbindelse med den eksisterende miljøgodkendelse af 9. februar 2008 blev opført på Bondegårds arealer, som grænser direkte op til bebyggelsesarealerne på Krusegård. Alle bygningerne ligger hermed i tilknytning til de eksisterende bygninger på Krusegård og danner med disse en samlet enhed. Teknik & Miljø vurderer derfor, at der ved placeringen af bygningerne er taget hensyn til de landskabelige værdier.

15 Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil ejendommens bygninger blive rengjort og vedligeholdt, således at ejendommen ikke vil fremtræde misligholdt. Teknik & Miljø vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

16 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse

16.1 Alternative løsninger

Soanlægget kan af smitemæssige hensyn fra slagtesvinestalden ikke placeres nord-syd parallelt med eksisterende og kommende slagtesvinestald. En vinkelret placering i forhold til nuværende slagtesvinestald vil omfatte en voldsom terrænregulering, hvilket vil betyde manglende lysindfald i stalden og risiko for problemer i forbindelse med store mængder sne. Derfor er en placering langs med vejen fra privatvejen ind til Bondegård og til Krusegård – langs stengærdet – valgt.

Ved sidste miljøgodkendelse blev undersøgt andre muligheder for placering af nyt anlæg til slagtesvin. Andre lokaliteter blev opgivet pga. naboprotester og i forhold til Skovgård dens beliggenhed tæt ved Rutsker Feriecenter.

Teknik & Miljø vurderer samlet set ikke foreslåede alternativer som værende bedre end det ansøgte projekt.

16.2 0-alternativ

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres. Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften. 0-alternativet er at bibeholde nuværende produktion på Krusegård. Soanlægget er imidlertid nedslidt, og vil skulle totalrenoveres eller erstattes med nyt. For at få økonomi i nyt anlæg øges soantallet og suppleres med slagtesvineproduktion. Desuden skal udvidelsen ses som et element i forhold til generationsskiftet på Krusegård. Derfor er det tænkeligt at produktionen helt afvikles i løbet af en kortere årrække, hvis ikke udvidelsen kan finde sted. Udvidelsen er en forudsætning for, at det planlagte generationsskifte gennemføres. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser blandt andet hos de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.) og på Danish Crowns slagteri i Rønne, og som følge af dette må det kunne forventes, at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Miljømæssigt vil 0-alternativet betyde, at miljøpåvirkningen i nærområdet omkring Krusegård ikke øges yderligere. På baggrund af eksisterende data, besigtigelser og de udførte beregninger, er det dog Teknik & Miljø's vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Krusegård, ikke påvirker lokalområdet væsentligt i negativ retning.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet, er det Teknik & Miljø's vurdering, at udvidelsen på Krusegård ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring Krusegård end ved den nuværende produktion.

17 Afværgeforanstaltninger

17.1 Tekniske foranstaltninger

Der bliver i den nye slagtesvinestald etableret gyllekøling, hvilket mindsker ammoniakfordampningen. Muligvis kan der også opnås en reduktion i lugtudledningen, idet gyllen nedkøles, men der foreligger ikke undersøgelsesresultater, som viser en signifikant forskel.

17.2 Håndtering af husdyrgødning

En stor del af gyllen bliver leveret til Biokraft som rågylle. Gyllen vil blive afhentet direkte fra lukket beholder på ejendommen og transporteres i lukkede vogne af Biokraft A/S direkte til biogasanlægget i Åkirkeby. Gyllen, som opbevares og udbringes på bedriften, separeres, hvilket giver en række fordele som beskrevet tidligere.

17.3 Beplantning ved ny stald

Der udføres en let beplantning ved den østlige ende af den nye sostald.

18 Samlet konkluderende vurdering

Der er foretaget beregninger af ammoniakfordampningen og ammoniakdepositionen til omkringliggende naturarealer. Den øgede ammoniakdeposition som følge af besætningsudvidelsen vurderes ikke at påvirke naturtilstanden væsentligt. Desuden vurderes vandmiljøet ikke at blive påvirket væsentligt af næringsbelastning fra overfladisk afstrømning.

Kravet til 30 % reduktion af ammoniakfordampningen på udvidelsen i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 er opfyldt, idet der er opnået reduktion i ammoniakfordampningen ved anvendelse af gyllekøling og foderkorrektioner samt etablering af delvist fast gulv i alle stalde. Desuden er kravet om BAT-teknologi opfyldt inden for alle dele af produktionen.

Landskabeligt vurderes bygningerne at blive passet ind i området på bedst mulig måde, således at de ikke vil blive dominerende i landskabet, og så de landskabelige værdier ikke tilsidesættes.

Med hensyn til nabogener er det Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentligt større gener for naboerne omkring Krusegård end ved den nuværende produktion. Endvidere er der beskrevet og stillet vilkår, som sikrer, at de nødvendige foranstaltninger træffes ved ophør af driften på ejendommen, således at forureningsfare undgås.

Ses der på projektets kortsigtede såvel som langsigtede virkninger på miljøet vurderes disse ikke at være af væsentlig betydning. Teknik & Miljø har vurderet, at den øgede ammoniakemission fra Krusegård ikke vil have en væsentlig negativ indvirkning på naturområderne, hverken på kort eller lang sigt. Med hensyn til udspretningsarealernes placering ligger ingen arealer i nitratfølsomme områder i forhold til hverken overfladevand eller grundvand og ej heller i fosforbelastede områder.

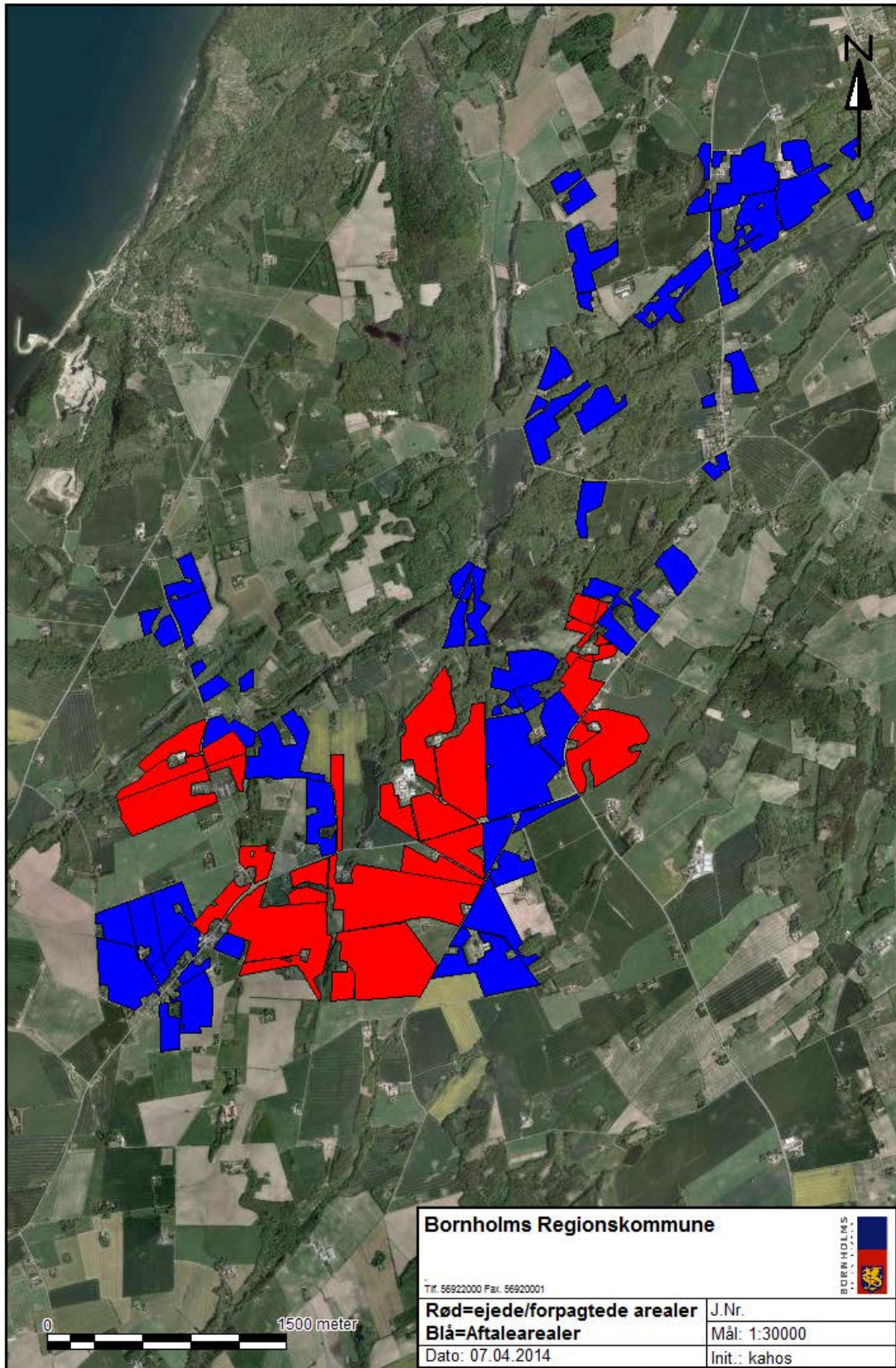
Samlet set vurderer Teknik & Miljø, at når miljøgodkendelsens vilkår overholdes, har ansøgeren truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Teknik & Miljø vurderer, at indretning og drift af husdyrbrug, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Bilag 1: Anlægstegning

Bornholms Landbrug Landskab, Skov & Miljø		
<small>Rennvej 1, 3720 Aakirkeby Tlf. 5690 7800 Fax.</small>		
Situationsplan	J.Nr.	
Dato: 31.07.2013 / 11:46:30	Målforshold: 1:1500	Init.: LJ

Bilag 2: Udbringningsarealer

Bilag 3: Vilkår fra eksisterende miljøgodkendelse af 9. februar 2008.

Vilkår, som ikke længere er relevante ved udnyttelse af nærværende tillæg til miljøgodkendelsen, er fjernet, og der henvises til relevante vilkår i nærværende miljøgodkendelse.

1 Generelle vilkår

1.1 Vilkår vedrørende drift og indretning

- 1.1.1 Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 1.1.2 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikre at stier holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene. Klimatiske forhold fx meget høje temperaturer kan medføre at grise gøder i et større areal af stien.
- 1.1.3 Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spil undgås i videst muligt omfang.
- 1.1.4 Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

1.2 Vilkår vedrørende årsproduktion

Vilkåret bortfalder ved ibrugtagning af nærværende tillæg til miljøgodkendelse og erstattes af vilkår 3.1.1.

1.3 Vilkår vedrørende information og ændringer på ejendommen

- 1.3.1 Ændring i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til kommunen. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommune inden gennemførelsen. Kommunen vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.
- 1.3.2 De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 1.3.3 Ændringer af udspretningsarealet, skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare end de nuværende.

Godkendelsens forudsætninger (miljøteknisk beskrivelse) og miljøvurderingen tager udgangspunkt i de udbringningsarealer, der fremgår af kortbilag. *Vilkår vedr. udbringningsarealer bortfalder ved ibrugtagning af nærværende tillæg til miljøgodkendelse og erstattes af vilkår 3.6.1.*

2 Vilkår vedrørende produktionsanlægget

2.1 Staldinventar- og drift

- 2.1.1 Der skal etableres overbrusningsanlæg ELLER højtryksanlæg, hvor staldluften tilføres forstøvet vand i samtlige stalde.

I stalde til smågrise, avls- og slagtesvin taget i brug efter 1. juli 2000 er det et lovkrav, at der til grise over 20 kg opsættes overbrusning eller andre foranstaltninger, der giver grisene mulighed

for køling. (§ 4 i lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin).

2.2 Ventilation

2.2.1 Ventilatorer skal renholdes og rengøres inden hver indsætning af nyt hold dyr. Nævnte skal fremgå af egenkontrol journal.

2.3 Rengøring af staldanlæg

2.3.1 Der skal opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.

2.4 Ammoniakreducerende teknologi

2.4.1 *Vilkåret vedr. gyllekøling bortfalder ved ibrugtagning af nærværende tillæg til miljøgodkendelse og erstattes af vilkårene 3.5.1-3.5.7.*

2.5 Lugt

2.5.1 Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentligt større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

Vilkår vedrørende gyllebeholdere

2.5.2 Umiddelbart efter udkørsel af gylle fra gyllebeholderen skal gyllebeholderen tilføres snittet halm, således gylleoverfladen er dækket af et betydeligt lag halm indtil flydelaget dannes efter 1-2 uger.

2.6 Gødningsopbevaring

2.6.1 Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder på husdyrbruget

2.7 Gyllehåndtering

2.7.1 Ved håndtering af gylle gennem ikke-faste installationer, der ikke lever op til § 18 i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., skal dette foretages under konstant opsyn, således at evt. brud straks opdages og pumpningen i så fald afbrydes.

2.7.2 Såfremt der ved en eller flere af gyllebeholderne er etableret fast pumpeudstyr, skal elinstallationen indrettes, så at pumpen ikke kan startes utilsigtet.

2.7.3 Hvis der er monteret fjernbetjent pumpeudstyr på en eller flere af gyllebeholderne, skal der være monteret en anordning, der sikrer at pumpen slår fra automatisk, når der er pumpet, hvad der svarer til indholdet af en gyllevogn. Der kan alternativt etableres en anordning, som sikrer, at pumpen kun kan startes, når der står en gyllevogn under udløbet.

2.8 Teknikker til gyllehåndtering

2.8.1 Hvis driftsforstyrrelser på Biokraft A/S medfører, at gyllen ikke kan leveres til biogasanlægget i de forudsatte mængder, skal ejendommens driftsansvarlige skriftligt overfor tilsynsmyndigheden redegøre for, hvorledes det vil blive sikret at såvel opbevaring som borstskaffelse af den overskydende husdyrgødningsmængde sker under overholdelse af reglerne i Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder.

2.9 Spildevand og overfladevand

- 2.9.1 Tagvand kan ledes direkte til vandløb eller sø. Overfladevand fra øvrige befæstede arealer skal passere et veldimensioneret sandfang inden udledning til dræn, vandløb eller sø (kræver særskilt tilladelse).
- 2.9.2 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og anvendes i henhold til reglerne for husdyrgødning i bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).
- 2.9.3 Vaskevand fra rengøring af stalde skal opsamles i beholder og må herefter anvendes i overensstemmelse med bestemmelserne for spildevand i husdyrgødningsbekendtgørelsen.
- 2.9.4 Vask af maskiner og redskaber uden gødningsrester skal ske på fast vaskeplads. Vaskevandet kan, mod særskilt tilladelse, udledes til dræn, dog skal vandet forinden udløbet gennemgå rensning i et veldimensioneret sandfang og en godkendt olieudskiller.
- 2.9.5 Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og sprøjterester skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).

2.10 Uheld og risici

- 2.10.1 Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 5690 1448.
- 2.10.2 Der er udarbejdet en beredskabsplan for Krusegård som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Denne beredskabsplan skal vedligeholdes så oplysningerne i den altid er opdateret.
- 2.10.3 Såfremt planen ikke forelægger på tidspunktet, hvor godkendelsen meddeles, skal den indsendes til tilsynsmyndigheden senest én måned efter meddelelse af godkendelsen.

2.11 Støjkilder

- 2.11.1 Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag Kl 7-18 (8 timer) Lørdag Kl 7-14 (7 timer)	Alle dage Kl. 18-22 (1 timer) Lørdag Kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag Kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage Kl. 22-7 (1/2 timer)	Alle dage Kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

- 2.11.2 Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.
- 2.11.3 Virksomheden skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår nr. 2.11.1 ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

I våde høst år kan behovet for tørring af korn og andre afgrøder være så stort, at det er nødvendigt at lade blæserne køre i døgndrift. Særligt ved køling af korn kan det være nødvendigt at gøre det om natten, da temperaturen om dagen er for høj til, at der kan køles.

2.12 Skadedyr

- 2.12.1 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium. Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 2.12.2 Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

2.13 Støv

- 2.13.1 Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

2.14 Oplag af olie, affald, pesticider og øvrige kemikalier

Olie

- 2.14.1 Olietanke skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og som minimum være overdækket med et halvtag.
- 2.14.2 Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 2.14.3 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spil kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 2.14.4 Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

Affald

- 2.14.5 Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
- 2.14.6 Affald skal opbevares og bortskaffes efter BOFA I/S's regulativer.
- 2.14.7 Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald, der er tilladt i medfør af BOFA I/S's affaldsregulativ (haveaffald).
- 2.14.8 Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Affaldet skal bortskaffes efter BOFA I/S's regulativer.
- 2.14.9 Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe) eller lignende og placeres ved privatvejen indtil staldanlægget, således at der i tidsrummet indtil afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr.
- 2.14.10 Affald bør sorteres i containere opstillet på ejendommen.
- 2.14.11 Olie- og kemikalieaffald skal opbevares i egnet emballage og skal stå på støbt areal. Oplagspladsen skal være under tag.

Sprøjtemidler og medicin

- 2.14.12 Rester af lægemidler og kanyler fra dyrehold betragtes som "særligt affald" og skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.
- 2.14.13 Lægemedelrester og brugte kanyler skal bortskaffes via autoriserede kanaler som fx kommunale modtageordninger. Ved særlige forholdsregler for bortskaffelse af lægemidler, vil det fremgå af indlægssedlen i pakningen.
- 2.14.14 Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.
- 2.14.15 Medicinrester og rester af sprøjtemidler samt emballage skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald, herunder reglerne om olie- og kemikalieaffald.

3 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi/Renere teknologi

- 3.1 Der skal i godkendelsesperioden foretages fornøden forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik til nedbringelse af eventuelle gener fra stalde og gødningsopbevaring.
- 3.2 Ved erstatning af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at erstatningen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.
- 3.3 Anlæg der er særligt energiforbrugende, fx ventilationsanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

4 Vilkår vedrørende tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 4.1 På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår.
- 4.2 Der skal føres journal over dato og aktivitet vedr. udspredning af gylle og sprøjtning i marken. Journalen skal kunne forevises på forlangende af tilsynsmyndigheden.
- 4.3 Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affaldet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
- 4.4 Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.
- 4.5 Dokumentation i form af forpagtnings- og overførelsesaftaler om husdyrgødning (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende.

Bilag 4: Modtagne hørings svar i 2. offentlighedsfase.

Teknik & Miljø har i forbindelse med 2. offentlighedsperiode fra 31. januar til 14. marts 2014 modtaget 5 skriftlige henvendelser. Endvidere har ansøger selv ændringer til arealerne i forbindelse med, at en forpagtning er bortfaldet.

Samtlige henvendelser er herunder gengivet. Teknik & Miljø's kommentarer til de enkelte indlæg er at finde efter hvert enkelt indlæg.

Indlæg nr. 1

Bente Steenberg, Dalegårdsvej 12, 3700 Allinge har for boet efter Rigmor Pedersen indsendt følgende bemærkninger:

Tak for brev af 31.01.14 vedr. ovennævnte forslag.

Jeg har følgende indsigelse/rettelse:

Matr. nr. 54a Rutsker og 54k Rutsker, Knarregårdsvej 13, er IKKE hverken ejet eller forpagtet af Carsten Jørgensen.

Knarregårdsvej 13 er nævnt i tabel 5, side 20 med 9,4 ha og i tabel 1 side 50 med 17,27 ha.

Teknik & Miljø's kommentar til indlæg nr. 1

Teknik & Miljø beklager fejlene og har korrigeret Tabel 5, hvor arealerne er beskrevet, og slettet den nævnte tabel 1 s. 50, som ikke er relevant længere.

Indlæg nr. 2

Kristian Kirk Mailand, Kirkevej 2, Rutsker, 3790 Hasle har indsendt følgende bemærkninger:

Jeg vil indlede med overordnet at udtrykke bekymring omkring den generelle svineproduktions-intensivering i forhold til natur og mennesker. Blandt de største trusler er 1) forholdet mellem den rensningskapacitet som jordbakterier udgør for kvælstofudledningen, der er i synlig ubalance med tilførslen 2) problematikker omkring tarmbakterier hvis gylle holdes ved lave temperaturer og som trænger hurtigere ned i grundvandet end tidligere antaget (dette gælder naturligvis ikke for den del som behandles via biogas-anlæg, hvor bioforgasningen sker ved 60-70 grader) og 3) problematikker omkring MRSA og resistens.

Imidlertid, så længe gældende krav opfyldes og bedriften, hvilket er mit indtryk gælder for Krusegård, drives forsvarligt, i overensstemmelse med lovgivning, best practice og med hensyntagen til det omkringliggende miljø og nærsamfund, bør bedriften ikke stilles ringere end tilsvarende i Danmark.

Det fremgår dog af materialet, at der flere elementer som bør have ekstra opmærksomhed, og hvor der kan være fare for at ovenstående driftspraksis udfordres. Særligt gøres hermed indsigelse vedr. disse tre elementer:

- Fremgår det af tydeligt af materialet, at nedfældning af gylle skal ske i overensstemmelse med BREF Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker vedrører ende intensiv fjerkræ- og svineproduktion (ILF)//Rådets Direktiv 96/61/EF? (Teknikker, der nedfælder gylle er BAT, dvs. fremviser den største reduktion, alternativt, slangeudlagt, efterfulgt af indarbejdelse kort tid derefter, hvor samme reduktion opnås.)

- Valget af flydelag fremfor fast overdækning er begrundet i materialet. Men det er desværre uklart hvordan beregningen er foretaget. Hvis den oplyste pris er for betonlåg, som er ca. 3 gange så dyrt som teltoverdækning, og hvis teltoverdækning tilsvarende vil kunne reducere med 300 kg N, er teltoverdækning inden for BAT, jfr Miljøstyrelsens teknologiblade om overdækning af gyllebeholdere. (Da teltoverdækning ses i forbindelse med de fleste med udvidelser rundt om i DK, virker det noget ulogisk, at det ikke er BAT i dette tilfælde.)
- I materialet fremgår det, at luftrensning er fravalgt. Det undrer at dette alene sker på en antagelse om, at der er "relativt store omkostninger" forbundet med at etablere luftrensning. Luftrensning er i midlertid BAT, og kan fint spille sammen med foderkorrektion (som har relativt mindre fast effekt) og gyllekøling, der også er BAT. Luftrensning kan etableres både 100 procent og som del-luftrens. Uanset at nærmeste naboer givetvis gerne ser 100 luftrensning kan del-luftrens, ikke så omkostningstungt, give væsentlige reduktioner. På baggrund af de utilstrækkelige beregninger i materialet synes fravalget ikke begrundet, og er dermed heller ikke BAT.

Teknik & Miljø kommentar til indlæg nr. 2

I høringssvaret udtrykkes der indledningsvist bekymring vedrørende jordbakterier, tarmbakterier samt MRSA-bakterier og resistens.

Disse forhold ligger uden for det, som kommunen skal forholde sig til i forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug, og Teknik & Miljø har ikke mulighed for at gå ind i sagerne, idet kommunen ikke er myndighed i forhold til smittebeskyttelse mv. Lovgivning omkring smittebeskyttelse ved husdyrproduktioner varetages af Fødevarestyrelsen.

I høringssvaret gøres der indsigelse vedrørende tre forhold - udbringning af gylle med nedfælder/slangeudlægning, valg af flydelag frem for fast overdækning på gylletanke, samt fravalg af luftrensning – og for alle tre forhold stilles der spørgsmål ved, om der er anvendt BAT og/eller om der på tilstrækkelig måde er redegjort for, om der er anvendt BAT og for fravalg af BAT.

Her følger derfor først en generel beskrivelse og uddybning af begrebet BAT, og måden det anvendes på i forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug. Herefter følger Teknik & Miljø kommentarer specifikt til de tre forhold, der er gjort indsigelse mod.

Bedste Tilgængelige Teknik – BAT (Best Available Techniques) – er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse emission af ammoniak, lugt, drivhusgasser eller begrænse energiforbruget. Kommunen skal ved vurderingen af en ansøgning sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, jf. § 19 i husdyrgodkendelsesloven.

Miljøstyrelsen har fået udarbejdet beskrivelser af en række relevante teknikker og teknologier med en dokumenteret miljøeffekt inden for fodring, staldindretning, opbevaring/behandling af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning (Teknologiblade). Teknologiblade indeholder ligeledes tal for miljø- og driftsøkonomi. Teknologiblade mv. kan ses her [http://mst.dk/virksomhed-myndighed/landbrug/husdyrgodkendelser/den-bedste-tilgaengelige-teknik-\(bat\)-og-miljoeteknologi/](http://mst.dk/virksomhed-myndighed/landbrug/husdyrgodkendelser/den-bedste-tilgaengelige-teknik-(bat)-og-miljoeteknologi/).

Anvendelse af teknikker, der er beskrevet i Miljøstyrelsens Teknologiblade, sikrer, at der er foretaget en vurdering af teknikkenes virkninger på miljøet, og at teknikken kan anvendes på økonomisk mulige vilkår under danske produktionsforhold. I vurderingen er der samtidigt taget hensyn til eventuelle fordele og ulemper om lugt, arbejdsmiljø, dyrevelfærd m.v.

Herefter har Miljøstyrelsen vurderet, hvilken kombination af teknikker og teknologier der efter en nærmere række kriterier kan betegnes som værende BAT. Dette munder ud i, at der fastsættes vejledende emissionsgrænseværdier for relevante forureningsparametre, som er opnåelige ved anvendelse af BAT. Disse kaldes også vejledende BAT-standardvilkår, se Miljøstyrelsens vejledninger på [http://mst.dk/virksomhed-myndighed/landbrug/husdyrgodkendelser/den-bedste-tilgaengelige-teknik-\(bat\)-og-miljoeteknologi/bat-standardvilkaar/](http://mst.dk/virksomhed-myndighed/landbrug/husdyrgodkendelser/den-bedste-tilgaengelige-teknik-(bat)-og-miljoeteknologi/bat-standardvilkaar/).

Det er hensigten, at kommunerne – og ansøgere - hermed får en ide om, hvor langt man kan komme i begrænsningen af forurening fra husdyrbrug ved anvendelse af BAT.

Så længe ansøger samlet set overholder den eller de af godkendelsesmyndigheden fastsatte emissionsgrænseværdi(er), har ansøgeren ret til selv at bestemme:

- Hvilke teknikker og teknologier som er mest hensigtsmæssige for ansøger at anvende i driften af husdyrbruget
- Hvor på anlægget – både nyetablerede og eksisterende dele af anlægget - ansøger ønsker at anvende teknikker og teknologier til opfyldelse af emissionsgrænseværdier.

Godkendelsesmyndigheden skal med relevante indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår til de teknikker og teknologier, som ansøger har valgt som virkemiddel til opfyldelse af de fastsatte emissionsgrænseværdier, sikre, at anvendelse af BAT er opfyldt.

Indtil videre er emissionsgrænseværdierne kun af vejledende karakter. Det betyder, at det fortsat er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at der bliver foretaget en vurdering af, hvorvidt ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT, og i den forbindelse fastsætter nødvendige og relevante vilkår herom i den enkelte miljøgodkendelse.

Det er dog Miljøstyrelsens klare opfattelse, at kommunalbestyrelsen har sikret sig, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT såfremt kommunalbestyrelsen anvender de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak og fosfor og i vurderingen i godkendelsen begrundet, hvorfor de af ansøger valgte teknikker og teknologier lever op til, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af BAT og - fastsætter vilkår til de teknikker og teknologier, som ansøger har valgt.

Der er i afsnit 13.8 i nærværende miljøgodkendelse redegjort for beregningen af emissionsgrænseværdien ud fra Miljøstyrelsens vejledninger. Den samlede emissionsgrænseværdi for hele produktionen er beregnet til **9014,21 kg NH₄-N (ammoniak)**. I henhold til Miljøministeriets vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak er dette emissionsniveau opnåeligt ved anvendelse af BAT.

Det fremgår ligeledes af afsnit 13.8, at den samlede ammoniakemission i ansøgt drift på produktionsniveau ifølge beregning i husdyrgodkendelse.dk er 9010,40 kg NH₄-N pr. år. Ammoniakemissionen fra produktionen ligger derfor under den vejledende emissionsgrænseværdi.

Ansøger har valgt at opfylde kravet om anvendelse af BAT ift. ammoniak med følgende virkemidler:

- Anvendelse af delvist fast gulv i ny såvel som eksisterende stalde
- Anvendelse af foderkorrektioner (foderoptimering) for søer og slagtesvin
- Anvendelse af gyllekøling

Ved brug af disse virkemidler er emissionsgrænseværdien overholdt. Der er i nærværende miljøgodkendelse stillet de nødvendige vilkår vedrørende indretning-, drift- og egenkontrol til de valgte virkemidler. Endvidere er der redegjort for valget af de enkelte virkemidler samt fravalg af andre. Og på denne baggrund finder Teknik & Miljø, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen samt resurseforbruget fra anlæg og arealer ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik jf. husdyrgodkendelseslovens § 19.

For så vidt angår BAT i relation til udbringning af husdyrgødning på arealerne er det Miljøstyrelsens opfattelse, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, er BAT. Miljøstyrelsen har derfor ikke udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for nitratudvaskning og ammoniakemission i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Vedr. udbringning af gylle med nedfælder/slangeudlægning

Som beskrevet ovenfor er det Miljøstyrelsens opfattelse, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, er BAT i relation til udbringning af husdyrgødning. Der er derfor ikke efter Miljøstyrelsens opfattelse grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT i relation til udbringning af husdyrgødning.

En stor del af de virkemidler, der kan reducere ammoniaktabet i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, er allerede implementeret via husdyrgødningsbekendtgørelsen, der fastsætter generelle regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. For udbringning af gylle gælder således, at gyllen som minimum skal udbringes med slanger og dermed ikke må bredspredes. Endvidere skal gyllen på sort jord være nedbragt senest 6 timer efter udbringning. Flere af disse virkemidler er også nævnt i BREF-dokumentet for intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra 2003 som elementer, der kan indgå i vurderingen af BAT. Fra 1. januar 2011 gælder desuden, at udbringning i sort jord og græsmarker som hovedregel skal ske ved nedfældning.

Der er i afsnit 13.7 i nærværende miljøgodkendelse redegjort for udbringningsteknik. Af dette afsnit fremgår det, at en del af de tiltag, der er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Herunder udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspredere til gylle) og krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer inden for 6 timer. Det fremgår endvidere af afsnittet, at gylle nedfældes på græsmarker og sort jord i henhold til lovkrav.

Teknik & Miljø vurderer på den baggrund, at der i miljøgodkendelsen er redegjort for udbringningsteknik, og at ansøger anvender BAT for udbringningsteknik.

Teknik & Miljø har dog suppleret redegørelsen i afsnit 13.7 med dele af ovenstående tekst, så begrundelsen for, at BAT er overholdt, fremstår mere tydeligt.

Vedr. valg af flydelag frem for fast overdækning på gylletanke

Når kommunen skal vurdere anvendelsen af BAT anvendt på stald og lager, skal kommunen forholde sig til den valgte kombination af teknologier og virkemidler, som ansøger har valgt, og så længe ansøger overholder den fastsatte emissionsgrænseværdi, har ansøger ret til selv at bestemme hvilke teknikker og teknologier, som er mest hensigtsmæssige for ansøger at anvende i driften af husdyrbruget. Ansøger

overholder med sit valg af teknikker og teknologier (delvist fast gulv, foderkorrektioner og gyllekøling) i dette tilfælde det fastlagte emissionsniveau.

Teknik & Miljø kan således ikke i forhold til anvendelse af BAT påbyde ansøger at etablere fast overdækning på gylletanke.

I afsnit 13.6 er der redegjort for gyllebeholderne generelt, herunder bl.a. at der sikres flydelag ved at tilføre snittet halm eller lignende, såfremt der opstår problemer med at sikre det naturlige flydelag, og at der føres kontrol med flydelaget i henhold til lovgivningen.

Der er endvidere redegjort for virkemidlet overdækning, herunder at den lille gyllebeholder er overdækket med betonlåg, og at fast overdækning af de tre store gyllebeholdere er fravalgt, idet det vil være uforholdsmæssigt dyrt. Idet ansøger opfylder emissionsgrænseværdien med andre virkemidler, og da der er frit teknologivalg, er det ikke nødvendigt med beregninger for, hvorfor fast overdækning er fravalgt. Dette ville være relevant, hvis ansøger ikke overholdt emissionsgrænseværdier, idet kommunen så skulle foretage en vurdering af, hvorvidt andre teknologier end de valgte ville kunne anses som værende BAT for det pågældende husdyrbrug. I så fald er det korrekt, at Miljøstyrelsen i arbejdet med at fastlægge emissionsgrænseværdier har arbejdet ud fra det princip, at enkeltteknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger ca. 100 kr. pr. kg reduceret N, ikke bør indgå i vurderingen af BAT. Af Miljøstyrelsens teknologiblad vedrørende fast overdækning af gyllebeholder (http://mst.dk/media/mst/66905/Fast%20overdækning_svin_mink_kvæg_endelig_101108.pdf), fremgår det, at den samlede meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdi af sparet handelsgødning ligger på mellem 55 og 161 kr., afhængig af, om det er slagtesvine-, so- eller smågrisegylle, og hvor stor produktion, der er tale om. Ud fra denne betragtning kan teltoverdækning isoleret set anses som BAT i de tilfælde, hvor den samlede meromkostning ikke overstiger 100 kr. Derfor er teltoverdækning også optaget på teknologilisten.

Idet ansøger i dette tilfælde overholder emissionsgrænseværdien, og det således ikke er nødvendigt at foretage en nærmere beregning vedrørende, hvorvidt fast overdækning er BAT for husdyrbruget, har Teknik & Miljø valgt at redigere afsnittet om overdækning i miljøgodkendelsen, så det ikke indeholder en uklar beregning men kun en kort begrundelse for, at fast overdækning er fravalgt.

I høringssvaret hævdes det, at etablering af teltoverdækning ses i forbindelse med de fleste udvidelser rundt om i landet. Til dette skal det blot igen nævnes, at BAT altid skal vurderes som en samlet kombination af teknikker og teknologier for det enkelte husdyrbrug, og at teltoverdækning kan indgå i denne kombination. Hvis der etableres teltoverdækning på gylletanke i forbindelse med andre udvidelser rundt om i landet, kan det derfor være, fordi ansøger selv har valgt dette som virkemiddel eventuelt i kombination med andre virkemidler. Ansøger kan også have valgt at gøre det frivilligt.

Endvidere fremgår det af husdyrgødningsbekendtgørelses § 20 stk. 3, at beholdere for flydende husdyrgødning fra svin og kødædende pelsdyr, der er etableret i henhold til en tilladelse eller godkendelse meddelt den 1. januar 2007 eller senere og mindre end 300 meter fra nabobeboelse på etableringstidspunktet, skal være forsynet med fast overdækning. Og jf. § 20 stk. 5 at beholdere for flydende husdyrgødning, der i henhold til en tilladelse eller godkendelse meddelt den 1. januar 2007 eller senere er etableret helt eller delvist inden for eller mindre end 300 meter fra de i § 7 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug angivne naturtyper, skal forsynes med fast overdækning, medmindre der anvendes en teknologi, der er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste som en teknologi, der kan erstatte fast overdækning.

Ingen af disse forhold gør sig gældende for gyllebeholderne på Krusegård, hvorfor det ikke er lovpligtigt at etablere fast overdækning på gyllebeholderne på Krusegård.

Vedr. fravalg af luftrensning

Der gælder overordnet samme argumentation for fravalg af luftrensning som for fravalg af fast overdækning beskrevet ovenfor:

Når kommunen skal vurdere anvendelsen af BAT anvendt på stald og lager, skal kommunen forholde sig til den valgte kombination af teknologier og virkemidler, som ansøger har valgt, og så længe ansøger overholder den fastsatte emissionsgrænseværdi, har ansøger ret til selv at bestemme hvilke teknikker og teknologier, som er mest hensigtsmæssige for ansøger at anvende i driften af husdyrbruget. Ansøger overholder med sit valg af teknikker og teknologier (delvist fast gulv, foderkorrektioner og gyllekøling) i dette tilfælde det fastlagte emissionsniveau.

Teknik & Miljø kan således ikke i forhold til anvendelse af BAT påbyde ansøger at etablere luftrensning i staldene herunder heller ikke som del-luftrens. Og heller ikke, selv om luftrensning kan fungere sammen med andre valgte virkemidler.

Teknik & Miljø vurderer, at da emissionsgrænseværdien for husdyrbruget er overholdt, er der ikke behov for at foretage yderligere beregninger og vurderinger i forhold til luftrensning, og begrundelsen for fravalget i miljøgodkendelsen anses derfor som tilstrækkelig.

Indlæg nr. 3

Christina Gerber, Rutsker, har indsendt følgende bemærkninger og vedhæftet flere artikler vedrørende MRSA:

Indsigelse mod forslag til §12- miljøgodkendelse til Krusegård, Knarregårdsvej 15, 3790 Hasle

Hermed vil jeg gøre en indsigelse mod Krusegårds nybyggeri af svinestalden og forøgelse svineproduktion fra 451,99 dyreenheder til 896 dyreenheder,

Begrundelse:

- Mit husmandssted ligger ikke langt fra Krusegård. Jeg er bekymret for ekstra lugtgener fra de nye svinestalde.

- Desuden er algevæksten på mine husmure forøget, siden Krusegårds sidste udvidelse for få år siden. Luften er i forvejen ofte forurennet pga. udledning fra de eksisterende svinestalde.

-Mit husmandssted er omkranset af marker hvor der bliver kørt meget gylle ud, fortrinsvis fra Krusegård. En yderlig belastning i form af lugtgener og med stor sandsynlighed sundhedsskadelige luftpartikler, ville ligge over det rimelige som skal forventes, når man flytter på landet.

Forårsmåneder april og maj er ofte ødelagt pga. af gyllestanken, og venner- og familiebesøg skal flyttes til sommermåneder. Sidste år oplevede jeg desuden midt om sommeren at gylle blev kørt ud på markerne omkring mit hus. Vi var nødt til at holde os 2 dage indendørs i det bedste sommervejr.

- Nyere informationer om resistente "svinebakterier" som MRSA er kommet til offentligheden. Disse bakterier spredes med stor sandsynlighed med gyllen, og naboerne til svinebesætningerne har større risiko for at blive smittet. Som min læge siger: "Vi har en del patienter med MRSA på Bornholm. Vi behandler dem så godt vi kan..." . Desværre må offentligheden ikke få at vide hvilke besætninger er smittet. Sjovt nok er det en dyrlæge som ytrer sig til spørgsmålet om smittefaren på Bornholm og ikke en praktiserende læge eller sygehuslæge..

Jeg er i meget utryk pga. af denne meget begrænsede information og vil selvfølgelig gerne vide om mine naboers- her Krusegårdens – besætninger er smittet. Det kan jeg ikke få at vide og som udgangspunkt er jeg nødt til at antage at også besætningen på Krusegård er smittet og smittebærer. -

Jeg er bekymret for at jeg og min familie, som ofte kommer på besøg med et lille barn, bliver udsat for smittefare. Det er en meget tungtvejende grund at jeg gør jeg indsigelse mod forøgelsen af svineproduktionen på Krusegård.

Jeg har enkelte spørgsmål, som jeg kunne tænke mig at få svar på

-Er det rigtig forstået at planen er, at kun en del af Krusegårds gylle skal afgasses før den bliver spredt på markerne? Hvis ja, hvorfor?

-Kan afgangningen være med til at reducere stanken og belastningen med sygdomsfremmende luftpartikler?

-Er der en mulighed at behandle gylle således at, resistente bakterier kan tilintetgøres før de bliver spredt på marken? (bortset fra at lade være med at behandle dyrene forebyggende med antibiotika)

Hvor skal turisterne være? Der er ønske om at forlængere turistsæsonen, samtidig med at øen stinker i endnu længere perioder af lort.

De vedhæftede artikler er:

Christina H. Ruhlmann, Hans Jørn J. Kolmos, Jette E. Kristiansen & Robert Skov: Svin som smittekilde til infektioner med methicillinresistente Staphylococcus aureus hos mennesker. Ugeskrift for Læger 2008;170(43):3436.

Sybille Hildebrandt: Farlige bakterier fra gylle går direkte i grundvandet. www.videnskab.dk, 15. marts 2012.

Helle Maigaard Erhardsen: Naboer til svinefarme har fordoblet risiko for smitte med resistent bakterie. www.ing.dk, 27. januar 2014.

Lis Eilsøe: MRSA-smittede svinebesætninger en hemmelighed. www.dr.dk, 10. marts 2014.

Teknik & Miljøs kommentar til indlæg nr. 3

Vedr. lugt

I høringssvaret udtrykkes bekymring for ekstra lugtgener. I denne sammenhæng skal henvises til afsnit 6.5 i miljøgodkendelsen, hvor der er redegjort for beregninger af lugtemissionen.

Lugtgeneberegningerne viser, at lugtgenekriterierne ifølge Lov 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt både i forhold til boliger i byzone, boliger i samlet bebyggelse og for enkeltbeboelse i landzone.

Vedr. algevækst på husmure

Alger trives bedst på fugtige og skyggefulde overflader og er et almindeligt forekommende fænomen på tagflader/tagsten, facader og sokler, på belægninger som terrasser og gangstier samt på vindskeder, vinduer og andet træværk. Det er fugtigheden, der er afgørende for, om der kan gro alger. Ud over vand skal alger også have sol og næringsstoffer for at kunne gro og formere sig. Senere års forskning og dokumentation har vist, at alger generelt ikke har nedbrydende eller skadelig effekt på de materialer, de gror på. I langt de fleste tilfælde er algevækst derfor "kun" et æstetisk problem, hvilket dog også kan være generende nok, og terrassebrædder og lignende kan blive glatte. Endvidere skal det tilføjes, at højtryksrensning kan efterlade overfladen mere ru end før, hvilket vil gøre overfladen endnu mere modtagelig for algevækst.

Teknik & Miljø har i miljøgodkendelsen stillet vilkår, der sikrer, at produktionen overholder de i lovgivningen fastsatte krav vedrørende udledning af ammoniak. Herudover har Teknik & Miljø ikke mulighed for at stille vilkår i forhold til algevækst.

Vedr. udbringning af gylle

I høringssvaret udtrykkes, at afsender føler sig generet af gyllestank fra udbringning af gylle i april og maj, idet afsenders husmandssted er omkranset af marker. Endvidere har afsender sidste år oplevet, at der blev bragt gylle ud to dage om sommeren. Afsender finder, at en yderligere belastning med lugt vil ligge over det rimelige.

Teknik & Miljøs kommentarer:

Udbringning af husdyrgødning er reguleret af lovgivningen særligt husdyrgødningsbekendtgørelsen. Se også afsnit 13.7.

Det er korrekt, at der kan forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgylle, hvilket også er beskrevet kort i afsnit 6.5.2. Gyllen udbringes fortrinsvis i forårsmånederne, hvor planterne er i vækst og kan udnytte gødningen. På Krusegård er gylle endvidere blevet udbragt to dage i august på marker, som skulle tilsås med vinterraps, hvilket er tilladt. I dette tilfælde er gyllen blevet nedfældet, idet dette er lovkrav, når gylle udbringes på sort jord (eller græs). Ved nedfældning skærer landmandens maskine en fure i marken, sprøjter gyllen i og lukker efterfølgende til med jord. Når gylle nedfældes, begrænser det lugtgenerne, da gyllen hurtigt overdækkes. Gylle, som ikke udbringes på sort jord eller græs, udbringes via udlægning med slanger.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen indeholder de såkaldte harmoniregler, som bestemmer, hvor meget husdyrgødning, der må udbringes på et areal. Den generelle regel er således, at der højst må udbringes en husdyrgødningsmængde på 1,4 DE pr. ha. Denne mængde husdyrgødning udbringes allerede i nudrift på Krusegårds arealer. Selv om produktionen på Krusegård øges som beskrevet i denne miljøgodkendelse, vil der derfor ikke blive udbragt mere gylle på arealerne. Den ekstra producerede gylle vil i stedet blive leveret til biogasanlægget Biokraft og tages ikke retur. Der vil således ikke være en større gyllemængde til udbringning end i nudrift.

I forhold til den eksisterende miljøgodkendelse fra 2008 er det nyt, at ansøger separerer gyllen. Med et gylleseparationsanlæg separeres gyllen i en flydende fraktion (væskefraktionen) og en fast fraktion (fiberfraktionen). Fiberfraktionen leveres til Biokraft og tages ikke retur. Væskefraktionen udbringes på Krusegårds udbringningsarealer og aftalearealer. Som beskrevet i afsnit 13.6 er der en række fordele ved væskefraktionen i forhold til rågyllen – blandt andet er der reducerede lugtgener og reduceret ammoniakfordampning fra udbringning, da væskefraktionen trænger hurtigere ned i jorden.

Ansøger oplyser, at der aldrig udbringes gylle fra Krusegård på søndage. Endvidere adviseres de nærmeste ca. 15 naboer med sedler i postkassen, inden der udbringes gylle fra ejendommen. Naboer kan henvende sig, hvis de skal holde fest eller lignende, så der kan tages hensyn til dette ved planlægning af gylleudbringning.

Teknik & Miljø vurderer, at idet ansøger overholder lovgivningen og samtidig har gjort yderligere tiltag for at begrænse lugtgenerne fra gylleudbringning med brug af gylleseparering, gyllefri søndage samt informering af naboer, vil naboer ikke blive udsat for lugtgener, som overstiger et acceptabelt niveau.

Endvidere vurderer Teknik & Miljø, at generne fra udbringning af gylle fra Krusegård ikke øges i forbindelse med udvidelsen, da den ekstra mængde gylle ikke udbringes på markerne men afsættes til Biokraft.

Teknik & Miljø har på baggrund af høringssvaret uddybet afsnit 13.7 med nogle af ovenstående informationer.

Vedr. resistente MRSA-bakterier

Teknik & Miljø har ikke mulighed for at gå ind i sagen om udbredelsen af MRSA-bakterien, idet kommunen ikke er myndighed i forhold til smittebeskyttelse mv. Lovgivning omkring smittebeskyttelse ved husdyrproduktioner varetages af Fødevarerstyrelsen.

Vedr. afgangning af gylle

En del af den gylle, som produceres på Krusegård, vil blive leveret som rågylle direkte til biogasanlægget Biokraft A/S, mens den resterende del vil blive separeret med et separationsanlæg i en væskefraktion og en fiberfraktion, hvorefter fiberfraktionen leveres til Biokraft, og væskefraktionen udbringes på udbringningsarealerne.

Ansøger ejer og driver udover Krusegård ejendommen Skovgård, hvor der er en mindre produktion af slagtesvin svarende til 48,1 dyrenheder (DE). Den producerede gylle fra denne produktion vil blive udbragt på markerne som rågylle, idet separationsanlægget kun står på Krusegård. Gyllen fra Skovgård udbringes kun på de nærmeste arealer omkring Skovgård og kommer således ikke i nærheden af afsenders husdyrbrug. Samlet set betyder det altså, at hovedparten af den gylle som tilføres arealerne, vil

være i form af væskefraktionen fra separeringen (svarende til 279,29 DE), mens en mindre del vil være i form af rågylle (svarende til 48,1 DE).

Der udbringes ikke afgasset gylle på arealerne. Ansøger leverer blot rågylle og fiber til Biokraft men aftager ikke noget afgasset gylle fra Biokraft. Væskefraktionen, som udbringes, har kun været igennem et separationsanlæg og må ikke forveksles med afgasset gylle, som har været igennem et biogasanlæg.

Korrekt afgasset gylle har et lavere indhold af bakterier og sygdomsfremkaldende mikroorganismer end traditionel ikke-afgasset gylle, men der er altså ikke tale om, at der anvendes afgasset gylle på arealerne i denne miljøgodkendelse.

Udbringning af væskefraktionen fra separationen har nogle fordele i forhold til udbringning af rågylle, som det er beskrevet i afsnit 13.6. Bl.a. er lugtgener fra udbringning reducerede, da væskefraktionen trænger hurtigere ned i jorden.

Teknik & Miljø må endvidere igen henvise til, at forhold omkring bakterier og smittefare ligger uden for det, som kommunen skal forholde sig til i forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug, og Teknik & Miljø har ikke mulighed for at gå ind i sagerne, idet kommunen ikke er myndighed i forhold til smittebeskyttelse mv. Lovgivning omkring smittebeskyttelse ved husdyrproduktioner varetages af Fødevarerstyrelsen.

Vedr. hvor turisterne skal være

Teknik & Miljø har i forbindelse med miljøgodkendelsen stillet vilkår, som sikrer, at relevant lovgivning overholdes, herunder at lugtgenegrænser overholdes også i forhold til sommerhusområder. Hovedparten af gyllen udbringes som væskefraktion, hvilket giver reducerede lugtgener, og herudover sker gylleudbringning i henhold til gældende lovgivning. Teknik & Miljø har ingen yderligere kommentarer til emnet.

Indlæg nr. 4

Dina Laurfeldt, Krogholmsvej 9, 3790 Hasle, har indsendt følgende bemærkninger:

Vi er dybt bekymrede over denne udvidelse, da vi har været stærkt plaget af algevækst siden seneste udvidelse, vi er nødt til at højtryksrense vores mur og træværk, og alligevel kan vi ikke holde det nede. Men en endnu alvorligere bekymring er dog den øgede risiko for smitte med MRSA, som vi jo er dobbelt så udsatte for at få, som ikke – naboer til svinefarme er, iflg. amerikansk forskning.

Hvilken garanti kan kommunen stille for at vi ikke smittes?

Hvilke forholdsregler skal vi træffe?

Hvilke besætninger er smittede?

Hvorfor hemmeligholdes oplysningerne om hvilke besætninger der er smittede ?

WHO har udpeget antibiotika- resistente bakterier som en global udfordring for den humane sundhed. Den er gal med resistensudviklingen i landbruget. Stikprøver af danske svin på slagterier har påvist MRSA CC398 – en stafylokokbakterie, som er resistent over for bl.a. penicillin – i 8 ud af 10 svin. Resistente E. coli-bakterier i svin og kyllinger er også et stigende problem. Iflg. denne artikel fra 'Ingeniøren'.

Teknik & Miljø's kommentar til indlæg nr. 4

Den sidste sætning henviser til en artikel i ingeniøren, som dog ikke er vedhæftet i mailen.

Vedr. algevækst

Der henvises til Teknik & Miljø's kommentarer vedr. dette emne til indlæg nr. 3 ovenfor.

Vedr. resistente MRSA-bakterier

Der henvises til Teknik & Miljø's kommentarer vedr. dette emne til indlæg nr. 3 ovenfor.

Indlæg nr. 5

Erhvervs - og Vækstministeriet har oplyst, at de ikke har nogen bemærkninger.

